Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 29 май 1969 йил, пайшанба ● № 124 (14.287). ● Баҳоси 2 тийин.

ҚОРАКЎЛЧИЛАР МАРРАСИ

✦ Бухоро областининг қоракўлчилари В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб, шонли ғалабани қўлга киритдилар. Улар қоракўл тери тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар.

Томди, Навоий ва Шофиркон районларининг меҳнатчилари эришилган бу муваффақиятга салмоқли ҳисса қўшдилар.

Қоракўл тери тайёрлаш давом этмоқда.

БУ ЙИЛ 57 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта олиш учун курашаётган Наманган районидаги Охунбобоев номли колхознинг коммунист Уғилхон Тўраева бошлиқ бригадаси пахтакорлари ғўза парваришини кун сайин авж олдиришяпти. Суратда: У. Тўраева.

Ш. Осмонов фотоси.

АЗАМАТ ПАХТАКОРЛАР!

● Ғўзани агротехника қоидалари асосида парвариш қилинг. ● Культивация, озиқлантириш ва суғоришни бир-бирига боғлаб олиб боринг. ● Экинни кун сайин яшнатинг.

ЖАСОРАТЛИ ЧОРВАДОРЛАР!

◆ *Ҳар бир хўжаликда камида икки йилга етадиган озуқа жамғарайлик.* ◆ *Ўрилган беда ва табиий ўтлар пичанининг сарғайиб кетишига йўл қўйманг.* ◆ *Уни вақтида йиғиштириб олиб, ғарамланг.*

БАҲОДИР ҒАЛЛАКОРЛАР!

● Бу йил республикамиз 1.500.000 тонна дон етиштириб, шундан давлатга 40 миллион пуд дон сотади. ● *Бу юксак мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун ўрим-йиғимга пухта тайёрланайлик!*

Чўлларни бўстон қиламиз

ҲУЖУМКОРЛАР САФИГА

Суратда: Бурхон Аноров.

Партия ва ҳукуматимиз Мирзачўл ерларини ўзлаштириб, улкан пахта хазинаси бунёдга келтириш ҳақида кун сайин ғамхўрлик қилмоқдалар. Бунинг боиси бор. Мирзачўл ерлари унумдор. Тўғри, шўр, камшира тупроқли ерлар ҳам бор. Катта майдонларни ёввойи ўт босиб ётибди. Лекин ўша ерларни тадбиркорлик билан эпақага келтириш, шўрини ювиб, захини қочириб, ўғитлаб қуйруқ ерга айлантириш мумкин. Буни бригадамиз тажрибаси мисолида исботлаб бермоқчиман.

1962 йили Самарқанд областининг Булунғур районидан Мирзачўлга кўчиб келдим. Лекин иш юришмади, пахта тайёрлаш контрактация планини ҳам бажара олмадик. Булунғурда ёмон деҳқон эмасдим, пахтадан юқори ҳосил олишга қўлимдан келганча ҳисса қўшишга интилардим. Мутахассислар билан маслаҳатлашдим. Улар ерни текислаб кафтдек ҳолга келтириш, тупроқ унумдорлигини оширишдан иш бошлаш зарурлигини айтишди. Ерни машинада текисладик. Уч-тўрт марта шўр ювдик. Сўнгра ағдарма плуг билан чуқур ҳайдаб, яхоб бердик. Пахта шундай бўлдики, бир йилда ҳосилдорлик 12 центнер кўтарилди. Шундан бери ерни эъзозлаймиз, ер эса мўл-кўл «оқ олтин» ҳадя этади. 1968 йилда бригадамиз бўйича 447 тонна пахта тайёрланиб, план ошириб бажарилди. Ҳар гектаридан 32,5 центнергача пахта олдик.

Бригадада ҳосилдорлик йилма-йил кўтариляпти. Натижада даромад ҳам ортяпти. Масалан, бултур фақат пахтадан 20 минг сум соф фойда олинди.

Мен Мирзачўлга келаётганда шон-шуҳратни ўйлаганим йўқ. Эл-юрт қатори меҳнат қилиб, чўлни бўстонга айлантиришга ҳисса қўшишни ният қилган эдим. Ҳар йили оила аъзоларим билан 5 минг сўм атрофида даромад оляпмиз. Бригададаги ишчиларнинг ойлик маоши ўртача 210 сўмга тўғри келади. Томорқасидан олган даромад, қўй, молидан келган фойда, пахта планини ошириб бажаргани учун давлат йўли билан бериладиган устама мукофот бу ҳисобга кирмайди.

Кўпчилик ҳамқишлоқларим чўлга ишқибоз бўлиб қолди. Улар чўлга бойлик орттириш учун эмас, меҳнат қилиб халқ, жамиятга моддий бойлик яратмоқ учун келишга астойдил аҳд қилганликларини айтишди. Ҳозир Мирзачўлда булунғурликлардан иборат посёлкалар бунёдга келди. Укам Абдусамат Аноров ҳам чўлга келди.

Чўлда одам кам. Масалан, бизнинг бригадамизда ҳар бир ишчига қарийб 15 гектар ер тўғри келади. Лекин ишнинг оғирини машиналар бажаради. Гапимнинг исботи учун ғўза суғориш услубини айтиб ўтаман. Сув новда оқиб келиб, пайкал бошига ётқизилган шланг-қопга қуйилади. Унинг тешикчаларидан эгатга оқаверади. Бригадага қарашли қарийб 150 гектар ернинг ғўзасини икки сувчи — ўзим ва Мажид Олимов суғорамиз. Пахтани уч механик-ҳайдовчи теради. Бу билан демоқчиманки, чўлнинг меҳнати оғир бўлса ҳам уни бажарадиган машиналар бор.

Чўлқуварларда ажойиб одат бор. Улар бир жойда тўхтаб туролмайди, ҳужумни давом эттириб, олға интилади, янги марраларни кўзлайди. Ушандай кезларда ёнингда ҳамқишлоқларинг, оғайниларинг, янги дўстларинг бўлса, киши ўзини бардам тутади, янги куч-ғайрат билан меҳнат қилади. Шунинг учун ҳам сизларни Мирзачўлга келинглар, бирга ишлаб, бирга роҳат кўрайлик деб чақиряпмиз, азиз дўстлар!

Бригадамиз бу йил кенг пахта майдонларининг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтаради. Шу кунларда иккинчи комплекс парвариш тугалланай деб қолди. Ўғит, сув етарли, бегона ўт йўқ. Ғўзалар барқ уриб ўсяпти. Лекин бу билан мағрурланиш ярамайди. Ҳозир ғўзани кечаю-кундуз парвариш қиладиган пайт. Шундай бўлгач, ўсимликка тўйгунча ўғит бер, қонгунча сув. Эгат орасини юмшат. Шунда илдиз ҳаво ва қуёш нуридан яхши баҳра олиб, ўсимлик соғлом ўсади, тез ҳосилга киради.

Ҳамманинг мақсади бир — партия топшириғини, виждон амрини бажариш! Партиямиз Мирзачўл ерларини ўзлаштириб, пахта хазинасига айлантиринг, деган экан, бу вазифани ҳам бирга бажарайлик!

Бурхон АНОРОВ,
Сирдарё область, Ильич районидаги «Правда» совхозининг бригадири.

АНДИЖОН область, Ленин районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Правда Востока» колхозининг аъзолари бу йил 2600 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш ҳақида ваъда беришган. Улар олинган мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун қатъият билан кураш олиб боришяпти. Барча майдонда чигит текис ундириб олинди. Ҳозир механизаторлар ғўзани культивация қилиш ва озиқлантиришни қизғин давом эттиришяпти. Суратда: илғор механизатор Собиржон Мўйдинов иш устида.

Т. Ҳасанов фотоси.

ШОЛИ ЭКИШ КУНДАЛИГИ

Республика областларида шоли экишнинг бориши тўғрисида 1969 йил 28 майга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Гектар ҳисобида)

Биринчи стун—областлар; иккинчи стун—шоли экиш плани; учинчи стун—экилган майдон; тўртинчи стун—планнинг бажарилиш проценти.

ҚҚ АССР	16805	16513	98,3
Хоразм	6490	6209	95,7
Самарқанд	1899	1585	83,5
Тошкент	9700	6030	62,2
Андижон	4729	2932	62,0
Фарғона	2509	1219	48,6
Наманган	4342	1917	44,2
Сурхондарё	4552	2005	44,0
Бухоро	1000	375	37,5
Сирдарё	5920	2161	36,5
Республика бўйича:	57946	40946	70,7

АМУДАРЁ СУВИ ЗАРАФШОН ШАҲРИГА КЕЛДИ

БУХОРО [«Совет Ўзбекистони» мухбири]. Қизилқумдаги олтинқайнар шаҳар Зарафшонда мамлакатимизда энг қудратли ҳисобланган водовод қуриб ишга туширилди. Умумий узунлиги 230 километрдан ошиқ бўлган бу обиҳаёт трассаси муддатидан илгари Зарафшон шаҳрига Амударё сувини олиб келди. Дарё суви олтинтопарлар шаҳрига 8 та насос станцияси ва бир неча тўғонлар воситаси билан келтирилди.

Водовод қурилиши тугалланишига бағишланган тантанали митингни Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Қ. Муртазоев очди ва қурувчиларни, монтажчиларни, инженер-техникларни катта муваффақият билан табриклади. Шундан кейин Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Аму-Зарафшон водоводи қурувчиларига, монтажчиларига, ишчиларига, инженер-техникларига йўллаган табрикномаси ўқиб эшиттирилди.

Аму-Зарафшон водоводи қурилишида 25-қурилиш-монтаж бошқармасининг қурувчи ва мутахассислари баракали ишладилар.

ЯНГИ ТЎҒОН

Бу йилги баҳор Бухоро область меҳнаткашлари учун ғоят сер ташвиш ва қийин келди. Амударё тошқини, Зарафшон, Қашқадарё сувининг катта-катта экинзорларга, қишлоқларга ўқтин-ўқтин ҳамла қилиб туриши ишчи, колхозчиларни жасоратга ундади.

Бундан бир ярим ой муқаддам Қашқадарё суви Чимқўрғон сув омборига сиғмай Ўртачўл массиви орқали Когон районн яқинида Аму—Бухоро машина каналига келиб қуйила бошлади ва Бухоро, Когон, Свердлов, Қоракўл районларини тошқин хавфи остида қолдирди. Бухоро область партия, совет, комсомол ташкилотлари бошчилигидаги қурувчилар ишчи ва инженер-техниклар, колхозчилар, Аму-Бухоро машина канали ҳамда Тўдакўл сув омбори районида қудратли дамбалар қуришга киришдилар.

Кеча Тўдакўл тўғонининг энг қисқа муддатда—45 кунда барпо этган қурувчилар, шофёрлар, экскаваторчилар, бульдозерчилар, колхозчиларни шарафлашга бағишланган тантанали митинг бўлди. Митингни Бухоро область партия комитетининг секретари ўртоқ А. Абдураупов очди ва тўғон қурилишида қатнашган меҳнаткашлар вакилларини қизғин табриклади.

Т. НАЗИРОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БЕДА ЎРИЛЯПТИ

Свердлов номли колхоз чорвадорлари бу йил Наманган районида биринчи бўлиб бедага ўроқ солдилар. Хўжаликда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми қарорларини амалга ошириш, мўл-кўл озуқа базаси жамғариш учун бутун чоралар кўриляпти. 74 гектар беда майдонининг ҳар гектари ҳисобига биринчи ўримнинг ўзидаёқ 100-120 центнердан кўкпоя йиғиштириб олиняпти.

Бу йил тўрт марта ҳосил йиғиштириб олиш ва гектарига 120 центнердан беда етиштириш мўлжалланмоқда. Шу кунларда тракторчи Аҳмад Бойдадаев, косилкачи Валимамат Холматовлар кунига 5-6 гектар ердаги бедани ўрмоқдалар. Қурилган бедалар пешма-пеш ғарамланяпти.

А. МАДУМАРОВ.
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ҒЎЗА ШОНАЛАДИ

Косон районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг Нормат Санюев ва Исмоил Шукуров бошлиқ бригадаларнинг далаларида ингичка толали пахта ғўзаси шоналай бошлади. Ғўзани зўр бериб парвариш қилиш ва кўплаб озиқлантириш туфайли экининг баравар ўсишига эришилди. Механизаторлар ҳозир қатор ораларида иккинчи культивация қилмоқдалар, биринчи суғориш тамомланмоқда.

(ЎзТАГ).

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

САМАРҚАНД. Оқдарё районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг Ешузоқ Едгоров бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари 92 гектар майдондаги ғўзанинг дастлабки комплекс парваришини тугалладилар. Культивация билан бир йўла экин озиқлантириб кетилмоқда. Ёш механизаторлар О. Яхшибоев, Н. Юсупов, Ш. Эрматов, Ш. Назаров ғўза қатор орларини ишлашда юқори кўрсаткичларга эришаётирлар.

Р. ХУДАЙБЕРДИЕВ.

«АВТОМАТИЗАЦИЯ-69» КЎРГАЗМАСИНИНГ КАТТА МУВАФФАҚИЯТИ

Ишлаб чиқариш жараёнларини, автоматлаштиришнинг замонавий воситаларини кўрсатишга бағишланиб, Москвадаги «Сокольники» маданият ва истироҳат паркида очилган «Автоматизация-69» халқаро кўргазмаси зўр муваффақият билан ўтмоқда. Кўргазма очилгандан бери уни 700 мингга яқин киши, шу жумладан 200 мингдан кўпроқ совет ва чет эл мутахассислари келиб кўрди. Автоматлаштириш соҳасидаги муваффақиятларнинг жуда кўп иштирокчилар қатнашаётган бу халқаро кўриги виставка иштирокчилари бўлган мамлакатларнинг ҳаммасида техникани янада тараққий эттиришда катта роль ўйнайди ва халқаро ҳамкорликни ривожлантиришнинг муҳим воситаси бўлиб хизмат қилади.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, М. С. Соломенцев ўртоқлар 27 майда халқаро кўргазмани келиб кўришди.

Коммунистик партия ва Совет давлатининг раҳбарлари кўргазма билан тўрт соатдан кўпроқ танишиб чиқишди. Улар павильонларда бўлиб Совет Иттифоқи, Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Польша, Румыния, Чехословакия, Югославия, Италия, Швеция, Финляндия, Япония, Австрия, Швейцария, Буюк Британия, Германия Федератив Республикаси, Франция, Дания, АҚШ, Бельгия, Нидерландия, Лихтенштейн, шунингдек Ғарбий Берлин фирмаларининг экспозицияларини кўздан кечирдилар.

Партия ва ҳукумат раҳбарлари электрон-ҳисоблаш машиналарининг ва программалаштирувчи қурилмаларнинг, ўлчов техникасининг энг янги намуналари билан ва кўргазмага қўйилган жуда кўп бошқа хил асбоблар билан танишиб чиқдилар. Улар саноатнинг энг муҳим тармоқларидаги ишлаб чиқаришни ва технология жараёнларини автомат бошқариш системаларини кўргазманинг совет бўлимида кўриб, ғоят қизиқдилар.

Партия ва ҳукумат раҳбарлари техниканинг халқаро кўригида қатнашаётган корхоналар ва фирмаларнинг стендлари олдида совет ва чет эл мутахассислари билан суҳбатлашдилар, ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш соҳасидаги энг янги муваффақиятларни қизиқиб кўздан кечирдилар.

Чехословакия бўлимини кўриш вақтида Л. И. Брежнев кўргазма ташкилотчиларининг халқаро кўрикда Чехословакия Социалистик Республикасининг миллий кунини ўтказганликлари билан чин юракдан муборакбод қилди. У Чехословакия экспозициясига юксак баҳо берди, чехословак халқига социалистик қурилишда янги муваффақиятлар тилади ва «Автоматизация-69» кўргазмаси Совет Иттифоқи билан Чехословакия ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликни янада кенгайтиришга ва қардошлар дўстликни мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб ишонч билдирди.

СССР асбобсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари министри К. Н. Руднев, Бутуниттифоқ савдо палатаси президиумининг раиси М. В. Нестеров ва кўргазма директори А. К. Павленко изоҳлар бериб турдилар.

(ТАСС).

«КОСМОС-283» ПАРВОЗДА

1969 йил 27 майда Совет Иттифоқида ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-283» учирилди.

Йўлдошда ўрнатилган аппаратлар нормал ишламоқда. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинган маълумотларни ишлаб чиқмоқда. (ТАСС).

Расмий хабарлар

А. Н. КОСИГИННИНГ АФҒОНИСТОНДА БЎЛИШИ

КОБИЛ, 27 май. **ТАСС махсус мухбирлари Б. Лукьянов, А. Петров хабар берадилар:**

Афғонистонда дўстона расмий визит билан меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун Афғонистон қироли Муҳаммад Зоҳир Шоҳ ҳузурига ташриф буюрди.

А. Н. Косигин дўст Афғонистон давлатининг бошлиғи қирол Муҳаммад Зоҳир Шоҳни Совет ҳукумати номидан иккита тарихий сана — Афғонистон мустақиллигининг 50 йиллиги ҳамда СССР билан Афғонистон ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатилганлигининг 50 йиллиги билан табриклади. У афғон халқига ўз мамлакатини тубдан ўзгартириш ишида муваффақиятлар тилади.

Самимий, дўстона суҳбат чоғида турли соҳаларда совет—афғон ҳамкорлиги масалаларига ва ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи муҳим халқаро проблемаларига, жумладан Осиёдаги аҳволга тўхтаб ўтилди.

* * *

КОБИЛ, 28 май. (**ТАСС махсус мухбирлари**).

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун эрталаб Афғонистон Бош министри Нур Аҳмад Эътимоди билан бирга самолётда мамлакат жанубидаги Жалолобод водийсига жўнаб кетди. Бу ерда Совет Иттифоқининг техника ёрдами билан 15 минг гектардан кўпроқ ерни суғорувчи ирригация системаси барпо этилган. Улар Жалолободдан Ғозиобод давлат фермасига бориб, унинг тантанали очилиш маросимида қатнашадилар.

Шундан кейин А. Н. Косигин, Нур Аҳмад Эътимоди ва уларнинг ҳамроҳлари Наглудаги гидроэлектростанцияни бориб кўрадилар.

БУЮК ҚАРДОШЛИК МАДҲИ

Икки баҳодир ака-ука — рус халқи билан украин халқининг қон-қардошлиги жуда азиз ва мустаҳкам қон қардошликдир. Рус ва украин шоирлари, рассомлари, созчилари, артистлари қадим замонлардан бери бир-бирлари билан самимий дўст бўлиб келмоқдалар. Рус достонлари, куйлари, рақслари Украинада севиб тингланаётганидек, украинларнинг жаранглама қўшиқлари ва достонлари ҳам Россияда кўпчиликка манзур.

Украин адабиёти ва санъатининг 27 майда Союзлар уйининг колонна залида тантанали очилган ўн кунлиги иккала маданият қардошлигининг ёрқин намойиши бўлди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси Г. И. Воронов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, Украина Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Ф. Д. Овчаренко бошчилигидаги Украина ССРнинг ҳукумат делегацияси Президиумда ўтиришибди. Залдагилар орасида кўзга кўринган ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, олимлар, меҳнаткашларнинг намояндалари бор.

Ўн кунликнинг бошланишига бағишланган тантанали кечани ўн кунликни тайёрловчи ва ўтказувчи Бутунроссия ташкилот комитетининг раиси, РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. И. Кочемасов очди.

Украина ССР ҳукумат делегациясининг раҳбари Ф. Д. Овчаренко Украина Коммунистик партияси Марказий Комитети, Украина ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, 47 миллион кишилик бутун украин халқи номидан Россия Федерацияси меҳнаткашларини табриклади.

РСФСР ёзувчилари союзи правлениесининг раиси Л. С. Соболев, таниқли украин драматурги А. Е. Корнейчук, Бутунроссия театр жамияти президиумининг раиси, СССР халқ артисти М. И. Царев ва бошқалар Россия билан Украина маданияти усталарининг ўтган асрлардаёқ вужудга келган ва совет даврида тағин ҳам равнақ топган дўстлиги ҳақида гапирдилар.

Кечанинг тантанали қисми тугаб, ўн кунлик қатнашчиларининг концерти бошланади. Украина вакилларини Москва биринчи бўлиб қарши олди. Бу байрам Совет Россияси шаҳарлари бўйлаб ўзининг тантанали юришини Ватанимиз пойтахтидан бошлайди.

В. КЛИМЕНКО,
А. ХОДИРЕВ,
(ТАСС мухбирлари).

Халқ контроли саҳифаси

Совет Ўзбекистони

Суратда: республикамиздаги улкан корхоналардан бири Чирчиқ электрохимия комбинатининг ҳаво парчалаш цехи халқ контроли группаси жонкуярларидан (чапдан) Аҳмад Абдуллаев, Наримон Ҳамитов ва Виктор Алексеевич Жигулинлар навбатдаги рейд ҳақида фикр алмашмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

ҲУРМАТ БОИСИ

Турғун Қаҳҳоров кўп йилдан бери Фарғона область Ленинград район халқ контроли комитетида ишлайди. У назорат ишини аниқ мақсадни кўзлаб олиб бораётгани учун ҳам ҳамма уни ҳурмат қилади. Шунинг учун унга маслаҳат ва ёрдам сўраб борувчиларнинг сони йилдан-йилга кўпаймоқда.

Деҳқончиликнинг, айниқса «оқ олтин» етиштирувчиларнинг меҳнатини яхши билган Турғун Қаҳҳоров ҳар бир кишининг дидига мос гап топа олади. Қўлидан келган маслаҳати ва ёрдамини одамлардан асло аямайди. Райондаги ҳар бир киши Т. Қаҳҳоровни жуда яхши билганидек, унинг ҳам районда танимайдиган одами кам. У билан бирон марта суҳбат қилган киши унинг сезгир ва меҳрибон, ташаббускор ва принципиал ўртоқ эканлигига тўла ишонч ҳосил қилади.

Унинг ҳаёти ва меҳнат фаолияти, қолаверса, касби ҳам деҳқончилик билан боғлиқдир. Дастлаб колхозда табелчи, сўнгра механик бўлиб ишлади. Ўқиди. Ер тузувчи — инженерлик касбини эгаллади. Партиявий ишларда ишлаб тобланди. Кишилар билан муомала қилиш ва ишга сафарбар қилиш маҳоратини эгаллади. У билан бирга ишлаганларга айниқса ундаги коллектив манфаати ҳақида қайғуриш, самимий муомаласи ва талабчанлиги жуда ёқарди.

Шунинг учун ҳам уни район халқ контроли комитетининг раиси қилиб тайинлаганларида, уни танийдиганларнинг ҳаммаси бир оғиздан: бу юксак ишончни албатта оқлайди, дейишди. Ҳақиқатда ҳам мана бир неча йилдирки, у ишончни оқлабгина қолмай, бу масъулиятли лавозимда ҳақли равишда катта обрў қозонди.

У ҳақиқий раҳбарга хос кўникмаларни эгаллади. Қишлоқ хўжалигининг муҳим масалаларини дадиллик билан ҳал қилишга муносиб ҳисса қўшмоқда. Шуни айтиш кифояки, фақат ўтган йилнинг ўзидаёқ у бошчилик қилаётган комитет юздан ортиқ турли текширишлар, рейдлар ўтказди. Бу билан хўжалик ва маданий қурилишга алоқадор кўпгина масалаларни ижобий ҳал қилинишига эришди. Бир сўз билан айтсак, районнинг сезгир кўзлари доимо ўз постида ҳушёр туриб, зиммаларидаги ижтимоий бурчларини намунали бажармоқдалар. Район экономикасини янада кўтариш учун қўшимча резервларни қидириб топишга астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Умум ишига ғов бўладиган нуқсон ва камчиликларни рўй-рост аниқламоқдалар ва уни тезда бартараф қилинишига эришмоқдалар. Назоратчиларнинг бу хайрли ишида, сўзсиз, район халқ контроли комитети раиси Турғун Қаҳҳоровнинг салмоқли ҳиссаси бор, албатта. У доимо колхоз ва совхозларда бўлади. Уни бевосита моддий неъматлар яратаётган одамлар орасида, ҳосил ва план тақдирини ҳал қилаётганлар орасида тез-тез учратишингиз мумкин. У жойларда бўлганида, халқ контроли группа ва постларининг иши билан эринмай танишади. Техника ремонти, унинг сақланиши, техникадан фойдаланиш, ўғитларни далага ташиб чиқарилиши ва сақланиши, планлаштирилган вазифаларнинг бажарилмай қолиш сабаблари, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш масалалари, меҳнаткашларнинг хат ва шикоятларига қандай муносабатда бўлинаётгани каби турли-туман масалаларнинг ҳамма-ҳаммаси уни қизиқтиради.

Район халқ контроли комитети ва унинг раиси ишининг унумли бўлишида ташкилий ишларнинг намунали йўлга қўйилгани катта ёрдам беряпти. Бу ерда комитет аъзолари, штатсиз бўлим, халқ контроли группа ва постларининг бошлиқлари билан тез-тез кенгашиб, бамаслаҳат иш тутилади. Йиғилишларда қайси масалага кўпроқ эътибор бериш кераклиги ҳақида ҳар ким ўз фикр ва мулоҳазасини очиқ айтади. Худди ана шу масала диққат марказида тутилган ҳолда биринчи планга қўйилади. Бу эса нишонга аниқ уриш имкониятини берибгина қолмай, ўз фаолияти натижасини кўрган назоратчиларни янада руҳлантириб юборади.

Шу кунларда район назоратчиларининг асосий диққат-эътибори ғўза парваришини намунали ўтказишга қаратилгандир. Ҳар бир халқ назоратчисига алоҳида участка бириктиб қўйилган. Ҳар ким ўз участкаси ва қўшнисининг участкасидаги аҳволдан кўз-қулоқ бўлиб туриш керак деган қоидага амал қилинмоқда. Бу билан ҳам хўжалик раҳбарларига ва партия ташкилотларига шу долзарб кунларда дала ишларини намунали йўлга қўйишда амалий ёрдам кўрсатилмоқда. Бирон бир камчилик аниқланса, уни бартараф этиш учун ўша ернинг ўзида конкрет чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Топширилган иш учун масъулиятни сезиш, доимо изланиш, кишиларга ўргатиш ва улардан тинмай ўрганиш туфайли район назоратчилари ва унинг бошлиғи Турғун Қаҳҳоровнинг обрўси кун сайин ошмоқда.

Турғун Қаҳҳоров халқ назоратчиларининг асосий қўлланмаси бўлган «СССРда Халқ контроли органлари тўғрисидаги Низом»ни атрофлича ва чуқур ўрганиб чиқди. Ҳар бир халқ назоратчиси ана шу муҳим ҳужжат талаблари асосида иш олиб бориши учун тинимсиз курашяпти. Унинг ўзи эса меҳнаткашлар орасида Низом ҳақида бир неча доклад ва суҳбатлар билан чиқди. Бизнинг давлатимизда халқ назоратчилари зиммасига масъулиятли ва шарафли вазифа юклатилганини аниқ мисоллар асосида содда ва лўнда қилиб тушунтириб берди.

Район халқ контроли комитетининг аҳоли орасидаги обрў-эътибори кун сайин ошиб бораётганини шундан ҳам кўрса бўладики, шу кунларда жамоатчилик асосида ишлаётган назоратчиларнинг сони салкам 3000 кишини ташкил этади. Улар орасида ишлаб чиқариш илғорлари, турли мутахассислар, коммунистлар, комсомол ва кенг партиясиз активлар бор. Назоратнинг кучи оммавийликда эканлигини яхши тушунган Ленинград район халқ назоратчилари ишга ижодий ёндошмоқдалар.

Шу кунларда Турғун Қаҳҳоров бошчилигидаги Ленинград район халқ назоратчилари нишонланишига бир йилдан камроқ вақт қолган улуғ сана доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш иштиёқида ленинча меҳнат вахтасида туриб баракали меҳнат қилмоқдалар.

А. БУГЛАНОВ.
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг инспектори.

НАЗОРАТЧИЛАР

Хива район халқ контроли комитети ва унинг кўп сонли назоратчилар армияси партия ва ҳукуматимиз директиваларининг жойларда бажарилиши, раҳбарликни такомиллаштириш, социалистик экономикани бутун чоралар билан юксалтириш, каттаю-кичик ҳар бир ишда тежамкор бўлиш, давлат интизомини ва социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашда партия ташкилотларига яқиндан ёрдам бериб келмоқда.

Яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «СССРда халқ контроли органлари тўғрисидаги Низом»ни тасдиқладилар. Бу, сиёсий аҳамиятга эга бўлган вазифаларни муваффақиятли ҳал қилишда қўлимиздаги муҳим программадир.

Район ва шаҳримизда 49 та халқ контроли группаси, 151 та контроль постлари ишлаб турибди. Уларга 1 минг 400 дан ошиқ ишчи-хизматчилар, инженер-техник ходимлар, пенсионерлар ва жамоатчи инспекторлар жалб қилинган. Халқ контролёрларининг кўпчилигини коммунист ва комсомоллар ташкил қилади. 7 та жамоатчилик асосида ишлайдиган бўлим бўлиб, уларда 49 штатсиз инспектор иш олиб бормоқда. Улар районимиз олдида турган муҳим сиёсий хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал қилишда фаол қатнашиб, партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Эндиликда колхозлар, саноат корхоналари, муассаса ва ташкилотларда, хуллас, ишлаб чиқаришнинг бутун соҳаларидаги муваффақиятларни назоратчиларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Фақатгина ўтган йили 88 та муҳим текширишлар ўтказилди.

Район халқ контроли комитетига район партия ташкилотининг кундалик раҳбарлиги ва ёрдами сезилиб турибди. Жойлардаги халқ контроли группаларининг раислари партия ташкилотларининг секретарлари ўринбосарларидир. Ўтган йили район партия комитетининг пленуми халқ контроли группа ва постларига партия ташкилотларининг раҳбарлиги ва уни яхшилаш чоралари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Область партия комитетининг бюроси, район партия комитетининг халқ контроли органларига раҳбарлик тўғрисидаги ҳисоботини тинглади. Партия ташкилотининг бу қарорлари ишимизни яхшилашда катта аҳамиятга эга бўлди.

Мақтовга сазовор ишлар қилаётган халқ контроли группа ва постларининг ишларини тилга олмай бўлмайди. Гиламчилик фабрикаси халқ контроли группалари (раислари Н. Отажонов ва Ш. Ёқубов) ибратли иш олиб бормоқдалар.

Тикувчилик фабрикасида маҳсулот тайёрлаш ва бичишда, ишлаб чиқариш материалларини сарфлаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, маҳсулот таннархини камайтириш, фақат сифатли маҳсулот етказиб бериш каби масалаларда улар маъмуриятга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Райондаги Ленин номли колхоз халқ контроли группаси (раиси Н. Куриёзов) иши ҳам мақтовга сазовордир. Колхоз қишлоғининг назоратчилари маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, ҳар бир тармоқни рентабелли соҳага айлантириш, илғорлар тажрибасини оммалаштириш, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга дадил жорий этиш, социалистик мусобақани янада юксалтиришда намунали ишлар қилмоқдалар. Ленин номли колхоз ўтган йили ишлаб чиқаришнинг бутун соҳаларида катта муваффақиятларга эришди. Бунда халқ назоратчиларининг ҳам салмоқли ҳиссалари бор. 1968 йилда ёнилғи ва мойлаш, ем-хашак ва электр энергияларидан оқилона фойдаланиш натижасида 9 минг 265 сўм пул тежаб қолинди. Колхоздаги 4 та насос электр энергияси билан ишлайдиган бўлди. Шунинг эвазига 2 минг 895 сўм пул иқтисод қилинди.

Муваффақиятларимиз билан бир қаторда ишимизда камчиликлар ҳам бор. Олдимизда турган ҳамма вазифаларни тўла бажара олмаётирмиз. Айрим халқ контроли группалари ва постлари талаблар даражасида ишламаётирлар. Масалан, Хива пахта тозалаш заводида ҳозиргача қадар 78,5 минг сўмлик ўрнатилмаган ускуналар бор. Фойдаланилмаётгани устига бу асбоб-ускуналар очиқ ҳавода, эҳтиётсизлик билан сақланган. Пахта тозалаш заводи сифатсиз маҳсулот юборганлиги учун 13 та рекламация олиб, унга қарийб 13 минг сўм штраф тўланган. Шунингдек, завод ўтган йили 1 миллион сўмдан ортиқ зарар кўрди. Шундан фақат пахтанинг ўзидан 510 минг сўмлик зарар кўрган. Меҳнат интизоми бўшлиги ва ишчиларнинг унумсиз ишлаганлиги натижасида кўплаб пахта ва чигит ташийдиган автомашиналар бекор туриш ҳоллари содир бўлди. Тўғри, ана шу камчиликларни область ва район халқ контроли комитетлари аралашгандан кейин олди олиниб, муҳим тадбирлар белгиланди. Шундай савол туғилади. Ана шу юқоридаги камчиликларни пахта тозалаш заводи раҳбарлари ва халқ контроли группаси кўрмадиларми? Кўрдилар, аммо уни тугатишга етарли эътибор қилмадилар.

Район колхозларида чорвачиликни рентабелли соҳага айлантиришда 3 та масала асосий роль ўйнайди. Ем-хашак, оғир ишларни механизациялаштириш ва молларнинг зотини яхшилашдир. Колхозларда ем-хашак тайёрлашда ва молларнинг зотини яхшилашда анча ишлар амалга оширилаётган бўлса-да, аммо чорвачилик ишларини механизациялаштиришда камчиликларга йўл қўйилмоқда. Колхозларда 9 та сут соғиш агрегати мавжуд. Уларнинг баҳоси 25 минг 100 сўмни ташкил қилади. Ваҳолонки, сут соғиш агрегатларининг биронтаси ҳам шу кунга қадар тўла ишлатилгани йўқ. Масалан 1960 йилда Ленин номли колхоз 6 минг сўмга «Тандем» агрегати сотиб олган эди. Лекин ана шу агрегат ҳозирга қадар ишламаяпти, натижада колхозчиларнинг маблағи хисобига сотиб олинган ускуна яроқсиз бўлиб қолган.

Эндиликда бизнинг шаҳримиз «заповедник» деб эълон қилинди. Бироқ, шаҳримиз жамоли, унинг санитария ва гигиена аҳволи талаблар даражасида эмас, меҳмонларни қабул қилиш учун жуда кўп нарсалар етишмайди. Омбор, идора ва бошқа мақсадлар учун фойдаланилаётган тарихий жойлар ҳалигача бўшатилгани йўқ. Шу ерда бир нарсани айтмоқчиман. У ҳам бўлса партия ва ҳукуматимизнинг гражданларнинг ариза ва шикоятларига тўғри муносабатда бўлиш қарори айрим идора бошлиқлари томонидан қониқарсиз бажарилмоқда. Айрим раҳбарлар ўзлари ҳал қиладиган оддий масалаларга ҳам бефарқ қарайдилар. Натижада гражданлар юқори ташкилотларга ариза кўтариб, кўпгина вақтларини беҳуда сарфлайдилар. Меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари аввало ташкилот ва корхоналарда ўз вақтида кўриб чиқилиши, уларни юқори ташкилотларга мурожаат қилишга мажбур қилмаслик керак. Лозим бўлган тақдирда тегишли органларга мурожаат қилинса ўринли бўлади.

Ҳамма ерда доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига катта тайёргарлик кўриляпти. Шубҳасиз, юбилейга шахсий совға тайёрлаш ниятида буюк санга яқинлашган сари меҳнаткашларимизнинг кўтаринкилиги, меҳнат шижоатлари авж олмоқда. Район халқ контроли комитети ва унинг ҳормас-толмас назоратчилари ҳам Низом асосида иш кўриб, районимиз олдида турган муҳим сиёсий ва хўжалик вазифаларини бажаришда партия, совет, хўжалик ташкилотларига бундан буён ҳам яқиндан ёрдам берадилар ва партия ҳукумат томонидан ўзларига билдирилган юксак ишончга муносиб бўлмоқ учун барча имкониятлардан тўла фойдаланадилар.

Б. РАЖАБОВ.
Хива район халқ контроли комитетининг раиси.

ЯНГИЧА ИШ ШАРОИТИДА
●
ЭЛ ҒАМИДА
●
СОВРИЛГАН СЎМЛАР
●
ҚИЛМИШИГА ЯРАША

ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТЛАРИДА

✦ «Узсельхозтехника» Самарқанд область ва район бирлашмаларида темир йўл вагонларидан фойдаланишда, хўжаликларга минерал ўғитларни вақтида етказиб беришда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Кўпгина район бирлашмаларида ўғитни ортиш ва тушириш ишлари қўлда бажарилиб, кечаси ишлаш йўлга қўйилмаган. Юк ортиш ва бўшатиш ишларининг бундай қониқарсиз ташкил қилиниши темир йўл вагонларининг бекорга туриб қолиши ва жарима тўланишига олиб келмоқда.

Шу йилнинг ўтган биринчи кварталида «Узсельхозтехника» область бирлашмаси вагонлар керагидан ортиқ, 8000 вагон-соат бекор туриб қолганлиги учун давлатга 3.2 минг сўм жарима тўлаган.

Вагонлардан фойдаланишнинг аҳволи айниқса Иштихон, Пайариқ, Булунғур ва Каттақўрғон район «Узсельхозтехника» бирлашмаларида жуда ачинарли. Иштихон районида вагонлар, ўртача, керагидан 24 соат ошиқ маҳтал бўлиб қолмоқда. Бу ерда вагонлар аслида «ғилдиракли омборхона»ларга айланиб қолган. «Зарафшон» станциясида эса 150 тонна минерал ўғит беш суткадан ортиқ ёмғир остида қолган.

Самарқанд область халқ контроли комитети «Узсельхозтехника» область бирлашмаси раисининг ўринбосари ўртоқ Островскийга темир йўл вагонларидан фойдаланиш ва ишни ташкил қилишдаги камчиликларни алоҳида кўрсатиб ўтди. Бирлашма раиси Аракеловга Иштихон ва Пайариқ район бирлашмаларида вагонларнинг бекорга туриб қолишида айбдор шахсларни аниқлаш ва жазолашни топширди. Ўғитларнинг бузилишига йўл қўйгани учун Ўрта Осиё темир йўли «Зарафшон» станциясининг бошлиғи ўртоқ Исаевга виговор эълон қилинди.

✦ Олмалиқ сут заводи тайёрлаётган маҳсулотларнинг сифати паст бўлиб, белгиланган талабга жавоб бермайди. Кўп миқдордаги сут ва қаймоқ сифатсиз тайёрлангани учун брак қилинган.

Олмалиқ шаҳар халқ контроли комитети маҳсулот тайёрлашда ўрнатилган тартибни бузганлиги учун завод директори ўртоқ Иброҳимовга виговор эълон қилди, завод технологи ўртоқ Зибинни жиддий огоҳлантирди.

✦ Андижон шаҳар халқ контроли комитети шаҳар умумий овқатланиш корхоналарида меҳнаткашларнинг хат ва шикоятларини кўриб чиқишда қатор камчиликлар мавжудлигини аниқлади.

Умумий овқатланиш трестида гражданларни қабул қилиш графиги йўқ. Қабул қилинганларни эса қайд қилиш дафтари йўлга қўйилмаган.

Умумий овқатланиш корхоналарининг кўпчилигида шикоят ва таклиф дафтарлари йўқ. Трикотаж фабрикасидаги 43-ошхонада у ишга тушгандан бери шикоят дафтари юритилмаган.

Шаҳар халқ контроли комитети умумий овқатланиш трести раҳбарларига ишдаги мавжуд камчиликларни зудлик билан тугатиш, меҳнаткашларнинг хат ва шикоятларини ўз вақтида кўриб чиқиш лозимлигини алоҳида уқтириб ўтди.

АЖИБ ҲАНГОМАЛАР

ТАҒИН ДИРЕКТОР ЭМИШ

Қува районидаги 62-мактабнинг собиқ директорига бирор савол билан мурожаат қилсангиз, «бўлди, қониқарли, ҳаммасига тушундим» десангиз ҳам жаврашдан тўхтамасди. Лекин, негадир, шундай гапга чечан одам ҳам кейинги пайтларда иккита саволни эшитса, пешанасини тириштириб, кўзини олайтирадиган одат чиқарди. Бора-бора кимда-ким бу ҳақда гап очса, оғзидагини оғзида, бўғзидагини бўғзида қолдирадиган бўлди.

Булар қандай савол экан, директор жавоб беролмаса, мактабнинг илмий бўлим мудиридан сўраб қўя қолиш керак-да, дейишингиз мумкин. Аммо олдиндан айтиб қўйишимиз керакки, бу саволга фақат мактаб директори жавоб бера олади. Сабаби—унга ҳамкасблардан бирор киши «опа, ножўя қадам босаяпсиз» деса «Ишингиз бўлмасин, керак бўлса опангизнинг ўзи жавоб беради. Ҳа, йўлингиздан қолманг, директорга ақл ўргатишни кўрсатиб қўяман», деб дўқ-пўписа қиларди.

Воқеа бундай бўлган: Мактаб директорига давлатдан олаётган маоши кам бўлиб кўринди. Шунинг учун мўмай пул топиш режасини тузди. Қалбаки йўл билан мактаб устахонасига Раҳимова деган одамни «мудир» қилиб тайинлади. Орадан бир неча ой ўтди. Мактаб коллективи оти бору ўзи йўқ устахона «мудири»ни кўзи тўрт бўлиб кутди, лекин ҳа деганда у турқи-тароватини кўрсатавермади. Ойлик тарқатилаётганда, ведомостдаги Раҳимованинг фамилияси тўғрисига ҳаммадан олдин имзо чекиларди. Қисқаси, тўрт ой ичида давлатнинг 320 сўми сувга оқди.

Мактаб директори кейинги йилларда босар-тусарини билмай қолди. Мактабда молиявий-хўжалик ишлари издан чиқа бошлади. Мактабга қарашли ер участкасидан олинган маҳсулотларни ўз югурдаклари орқали пуллатди. Пулни эса санамасдан қутичага қамади. Пули кўпайган сари саломга ҳам дўқ билан алик оладиган бўлди. Кимда ким унинг нотўғри йўлга тушганини айтса, гапни «директор яккабошчилик асосида иш тутади, шунинг учун ҳам у сайланмайди, тайинланади...» деб бошларди.

Мактаб директори Раҳимова «қор ёғади, из босилади» деган мақолни такрорлашни яхши кўрарди. Тўғри, қор ёғди-ю, аммо из босилмади. Нега десангиз яқинда Фарғона область халқ контроли комитети ўзи тарбияга муҳтож бўлган совет ўқитувчиси деган муқаддас номга доғ туширган Раҳимовани мактаб директорлиги лавозимидан четлаштирди ва ишни терговга органларига оширди.

Эҳтимол, энди Раҳимова ўзи жавоб беришни хуш кўрмайдиган: давлатнинг 320 сўм пулини ведомостга қўл қўйиб олган оти бору ўзи йўқ устахона мудири ким? Мактабга қарашли ер участкасидан кейинги йилларда қанча даромад қилинди ва у нималарга сарфланди деган иккита саволга жавоб берса, ажаб эмас.

Ў. АБДУАЗИМОВ.

ЎҒИТНИНГ ҚАДРИГА ЕТМАЁТГАНЛАР

Ленин номли колхозда минерал ўғитлардан фойдаланиш ва уни сақлаш ачинарли аҳволда. 1967-1968 йиллар давомида бу хўжаликда барча экин майдонларига ҳайдашдан олдин бир килограмм ҳам ўғит солинмади. Бунинг оқибатида ернинг мелиоратив ҳолати бузилди, баъзи шўрхок майдонларда ҳосилдорлик кескин камайиб кетди. Ўтган йили гектар ҳисобига етиштирилган пахтанинг ўртача ҳосили 10 центнердан ошмади. Йиллик план 37.5 процентда қолиб кетди. Колхознинг миллионлаб сўмлари эвазига келтирилган 455 тонна суперфосфат ва 1455 тонна азотли ўғит далада қолиб ўз кучини йўқотди. Планга нисбатан ташиб келтирилиши лозим бўлган 385 тонна азот эса айрим ўртоқларнинг бопқи-беғамликлари туфайли темир йўл станцияларида қолиб кетди.

Колхоз раҳбарлари ўтган йилларнинг аччиқ сабоқларидан ҳамон тегишли хулоса чиқарганларича йўқ. Бунинг исботи учун шу йил ҳисобидан 354 тонна суперфосфат ўрнига эндигина 120 тонна, 694 тонна азот ўрнига 452 тонна ташиб келинганини кўрсатиш кифоя.

Ернинг хамиртуруши, юқори ҳосилнинг гарови бўлган ўғитга муносабат бу хўжаликда йилдан-йилга ёмонлашиб кетяпти. Минерал ўғитлар бригадаларга ҳисобсиз тарқатилади. Бунинг натижасида қайси бригадага қачон ва ким томонидан қанча тонна ўғит берилганини аниқлаш қийин. Махсус ёпиқ жойнинг йўқлигидан ташиб олинган ўғит очиқ жойга тўкиб қўйилган.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
Сирдарё области.

Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги хабар қилади:

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

ЯНА НОН ҲАҚИДА

Аҳолининг хилма-хил нонлар, ширавор маҳсулотларига бўлган талаби тобора ошяпти. Аммо озиқ-овқат саноати корхоналари бу талабни тўла қондирмаяпти. Ноннинг хили кўпайтирилмаяпти. Магазинларда меҳмонбоп нонлар ҳар доим ҳам топилавермайди. Баъзан яхши пиширилмаган ёки куйдириб юборилган, қотиб қолган нонлар сотишга чиқарилади. «Узхлебторг» раҳбарлари нон билан савдо қилишни яхшилаш, исрофгарчиликка қарши кураш чораларини кўрмаётир. «Совет Ўзбекистони» газетасининг 1969 йил 9 апрель сонида босилган «Яна нон ҳақида» сарлавҳали мақолада ана шу камчиликлар қайд қилинган эди.

Текширишда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Министрлик аҳолининг хилма-хил нон маҳсулотларига бўлган талабларини тўла қондиришга қаратилган тадбирлар белгилади. Кичик нонлар ёпиш бир неча-кундузда 3.4 тоннадан 14-15 тоннага кўпайтирилди. Нонни заводлардан савдо шоҳобчаларига етказиб бериш яхшиланди, шу мақсад учун мослаштирилган транспорт воситалари ажратилди. Натижада нон билан савдо қилиш яхшиланди. Масалан, фақат Тошкентдаги 4-нон заводи сўнгги икки ойда магазинларга ундан олдинги ойлардагига нисбатан 169 тонна кўп нон чиқарди. Маҳсулотларнинг сифати яхшиланди. Тошкент нон комбинатида бир неча-кундузда 10 тонна унинг нони пишириладиган цех қурилади...

ЎРОҚДА ЙЎҚ, МАШОҚДА ЙЎҚ...

ФЕЛЬЕТОН

Сурхондарёда Шеробод магистрал канали бошқармаси ва насос станцияси деган обрўли идоралар бор. Улар хўжаликларни сув билан таъминлашда кўп савобли ишларни қилмоқдалар. Лекин мана шу ҳар икки идора бошлиқлари мансабни суиистеъмол қилиш деган қаттиқ касалга чалиниб, ўзларини обрўсизлантириб қўйишди.

Ишни насос станцияси бошлиғи В. Н. Юрченко бошлаб берди. Ўтган йили область суғориш системалари бошқармасининг бош механиги Сорокин «Уралгидромаш» заводига борганида нақд пулга насосларни ремонт қиладиган жиҳозлар сотиб олган эмиш. Ана шу мабларни қоплаш мақсадида бу кишини насос станциясига катта инженер лавозимига тайинлашди.

Янги ходим янги ишхонасига бормади, десак инсофсизлик бўлар. У ҳар ойда икки мартадан насос станциясига келиб, ишхонадагиларга кўринишга уялганидан, тўғри кассадан маошни қуртдай санаб олиб кетаверган. Маош ҳам оз эмас, кўп эмас, 160 сўмнинг ўзгинаси!

Шеробод магистрал канали бошқармаси бошлиғи А. Обилдоевнинг ҳам хатамтойлиги тутиб кетиб, юқорида номи зикр этилган область бошқармаси шофери Қамбаровни электр монтёрликка қабул қилди. У ҳам декабрь ойигача ялло қилиб юриб, ойига 125 сўмдан маош олишни канда қилмади.

Ҳар икки раҳбар бундай қарашсаки, уларнинг мушугини пишт дейдиган киши йўқ. Бегоналарни ишга қабул қилиб, бошимизни қотиришдан нима фойда, деган андишага бориб, ўз рафиқаларини диспетчерлик лавозимига тайинлашди. Хотинларининг ўрнига ўзлари ишлашдими, ёки бу вазифани бошқа таниш-билишлари зиммасига юклашдими, бунисини билмаймиз-у, лекин ҳар икки бошлиқнинг садоқатли ёрлари ўроқда йўқ, машоқда йўқ, хирмонда ҳозир деган мақол қабилида иш тутиб, ойига 95 сўмдан маош олишди.

Торт-торт авж олгандан авж олиб кетди. Кичкина раҳбарлар ҳам ётиб қолгандан отиб қол, деган нақлга амал қилиб, суиистеъмол деган юқумли касалга чалинишди. Ҳатто юк машиналарининг шоферлари ҳам районма-район «саёҳат»га рўжу қўйишди.

Шунчалик бебошликка, ўзбошимчаликка ҳар икки коллективда ишлаётган кишилар индамай қараб туришдими, деган савол туғилади. Йўқ, қараб туришмади. Масалан, Ҳолбоев деган ёш мутахассис институтни битириб, насос станциясига инженер бўлиб келди. Ўз ишини у пухта биларди. Лекин танқид деса ўн километр наридан юрадиган, тушига танқид деган нарса кирса, лабига учуқ чиқадиган Юрченко уни чиқиштирмади. Ёш мутахассис ўзининг асосий ишларини қолдириб, Юрченконинг югурдаги бўлиб қолди.

Бари бир, бошлиқларнинг қинғир иши очилиб қолди. Халқ назоратчилари бу ердаги суиистеъмоллар, нотўғри хатти-ҳаракатларни обдон текшириб чиқиб, айбдорларнинг кўзини очиб қўйишди. Қонунсиз сарфланган маблағларнинг бир қисми ундириб олинди. Кимдан дейсизми? Бунга йўл қўйган раҳбарлардан-да. Обилдоевга 180 сўм, Юрченкога 170 сўм начёт қилинди. Энди уларку оёқларини билиб босишади. Лекин Сурхондарё область суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи Солиев, унинг ўринбосари Глозман ўртоқлар ўз қарамоқларидаги бу ташкилотлар фаолиятидаги камчиликлардан бехабар юрганларига ҳайронмиз.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

Маҳаллий Советларда

ТАЖРИБА МАКТАБИ

Маҳаллий Советларга ўтган сайловларда шаҳар ва район Советларига кўплаб янги депутатлар келиб қўшилди. Тошкент шаҳар Советига сайланган 500 депутатдан 259 киши, район Советларига сайланган 1688 депутатдан 840 киши биринчи марта бундай юксак ишончга сазовор бўлганлар.

Бу ҳам меҳнаткашларнинг фаол иштирокига асосланган Совет давлатининг кенг демократик хусусиятидан далолат беради. Янги депутатлар учун илгари сайланган депутатларнинг ибратли ишларини давом эттиришлари, Советларнинг кўп қиррали ҳаётида янада актив ва фаол қатнашувлари учун уларга анча тажриба керак, албатта.

Тошкент шаҳар Советн ижроия комитети ташкил этган район ва шаҳар Совети доимий комиссиялари раислари ва секретарларининг семинар-кенгаши худди шу мақсадни кўзда тутган эди. Семинарда шаҳар ва район Совети ижроия комитети секретарлари ва ташкилотчи инструкторлари ҳам қатнашдилар. Республика Олий Совети Президиуми бўлим бошлиғининг ўринбосари Н. Русскин доимий комиссияларнинг вазифаси, ҳуқуқ ва бурчлари ҳақида доклад қилди.

Депутатлар Б. Пинский, В. Умаров, А. Бурхонов, Х. Муродов ўртоқлар доимий комиссиялар иш тажрибаларидан ўртоқлашдилар.

Шунингдек, шаҳардаги барча районларда «Депутатлар куни» ўтказилиб, унда республика Олий Совети Президиуми ва район ижроия комитетларининг масъул ходимлари доимий комиссия раислари ва секретарлари билан суҳбатлар ўтказдилар. Бу тадбирлар, шубҳасиз, депутатлар, доимий комиссияларнинг самарали иш олиб боришида тажриба мактаби бўлади.

А. НУЪМОНОВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ташкилий-инструкторлик бўлимининг мудири.

БУЛОҚ

ОЧЕРК

Муаллимни булоққа ўхшатгимиз келади. Булоқ ва муаллим. Ўхшашлиги нимада? Қиёси шундаки, булоқ ҳам етти қават ер остидан сизиб чиққани сари тиниқ тортади. Муаллим ҳам йиллар ўтгани сари шогирдлар хотирасида янада ойдинроқ, янада покизароқ кўрина бошлайди.

Мадина Қодированинг ҳам юксак хислатларини, эллик йиллик фаолиятини жамлаб кўрсангиз, ана шу булоққа ўхшаб кетади. Илми чуқур, фазилати тиниқ.

Унинг анкетасини варақлаймиз. Ёши — биринчи рус революцияси билан тенгдош. 1905 йилнинг қонли фожиалари тўфонида туғилган. У туғилганда Россия йўқсуллари революцияга кўзғолган эдилар. Мадина Қодирова ана шундай шароитда Бошқирдистонда ўтирсанг зах сўриб турсанг пешананг тегадиган бир уйда туғилди.

— Қиз туққунча, тош туғсанг бўлмасмиди, — дейишди аёллар тўшакдаги онасига.

— Керакли тошнинг оғирлиги йўқ, — деди онаси уялибгина. Бечора қиз туққанидан уяларди.

— Тошнинг оғирлиги йўқ-а, қизнинг оғирлиги кўп.

— Ўксима, ойинг ўн беши қоронғи бўлса, ўн беши ёруғ. Камбағалнинг ойи тугайдиган кунлар келмоқда. — Онасини юпатарди отаси Шокир ака. У ишчи эди. Ўзининг бутун онгли ҳаётини мусулмон тараққийпарварлари, инқилобий тўгараклар билан чамбарчас боғлаганди. Янги туғилган инсон бу хонадонга янги умид билан бирга кириб келган эди. Уни ҳолиқудрат, бўйига гул ўлчаб ўстиришди. Отаси орзу қилган кунлар жамолини кўрсата бошлади. 1917 йили «Аврора»нинг садолари оламни ларзага солганда, Мадина эндигина 12 ёшга тўлган эди. Бошланғич мактабни тугатган қизалоқ оиланинг юкини оз бўлсада, кўтармоқчийди.

1919 йилларда буюк мамлакатимиз бўйлаб, комсомолга ўтиш авж олиб революцион анъанага айланган бир пайтда Бошқирдистонда биринчилар қатори партиянинг кўмакчиси, жанговар шогирди — ленинчи ёшлар иттифоқига аъзо бўлди. Ўша кезлари у ўн беш ёшда эди. Уфадаги уч йиллик муаллимлар тайёрлаш курсида ўқиб, бўш кезлари ўзидан катталарни алифбега ўргатар эди. Меҳнат билан қўли қадоқ бўлганларнинг бир ҳарфни ҳам ўрганиши муаммо эди. Аммо игна билан қудуқ қазигандек, ўргатиш керак. Ленин айтган, Саводсиз мамлакатда социализм қуриб бўлмайди-ку.

Унинг йўлини кўп ўйлашди. Ўзи чапдастлик қилдими, тақдири шунақамиди, минг ўлимга чап берди. Унинг дугоналаридан айримлари маърифат қурбони бўлдилар.

1922 йилга келиб, мамлакат эндигина юкни ерга қўйиб, ҳансираётган полвонга ўхшарди. У яна қанча юк кўтариши керак. Юкларнинг оғири саводсизликни тугатиш эди. Гражданлар урушидаги харобалар, юпунликлар, саводсизликка нисбатан тез битарди. Совет ҳокимиятига кўплаб, жуда кўплаб мутахассислар керак эди.

Мадина Қодирова ана шу қалдирғочларнинг бири эди. Қалдирғоч баҳор етаклаб, кўп ерларга учди. Янада баландроқ парвоз қилиши учун Уфа губерния комсомол комитети уни, шахсан Владимир Ильичнинг ташаббуси билан тузилган Шарқ халқлари университетига юборади. 17 ёшли Мадина илмга шўнғийди. Табиат-педагогика факультетида берилиб ўқийди.

Айни пайтда революция ишини мустаҳкамлаш учун мутахассислардан кўра, революцияни кўз қорачиғидек сақлайдиган кишилар ҳам керак эди. Революционернинг қизи Мадинага ўхшашларга ишонилмаса, кимга ишонилар эди. Янги туғилган давлатимизнинг душманлари ҳали олис-олис бурчакларда ўз ҳунарларини кишиларнинг кўз олдида намойишкорона кўрсатардилар. Ер деганнинг оғзига тупроқ тиқишарди. сув деганнинг бўйнига тош бойлаб сувга отишарди. Илм деганнинг қуръон билан бошига уриб, қалам ўрнига пичоқ кўрсатишарди. Мадина опа ана шуларга чап берди, ана шуларнинг тагига сув қуйди.

1922 йилда комсомол Марказий Комитетининг йўлланмасига биноан Ғарбий Сибирга йўл олган Мадина бу даҳшатларни ўз кўзи билан кўрди. Кўпгина мусулмон тилларини билиши жонига оро кирди. Ғарбий Сибирнинг ўзи ўқитган ёшларини революция ғалабаларини мустаҳкамлаш руҳида тарбиялади. У бошлаган йўл олис эди. Бу йўл уни Олтойга, Уралга етаклади. Кунига ўлчоқли нон еб, гулхан атрофидаги суҳбатлар, қумғондаги нимранг чойлар, бойваччаларнинг таҳликалари, чала ухлашлар — ҳеч нарса уни орқага тисармади. У катта йўл бўйлаб кўп юрди-ю, хаёли Ўзбекистонда эди. Айниқса бу таассурот Шарқ халқлари университетида ўқиётган кезлари Ўзбекистон вакиллари билан учрашганда янада ойдинлашди.

Дарвоқе, ўқув йиллари у Надежда Константиновна Крупская билан ёнма-ён ўтиришдек, у билан шахсан суҳбатлашишдек шарафга муяссар бўлди. Декабрнинг аёзли кунлари эди. Аммо, Надежда Константиновнанинг сўзлари унинг юрагини ёлқинлантирарди. Муаллимларнинг муаллими Надежда Константиновнанинг сўзлари унинг учқун умидларини алангага айлантирди. Ана шундан кейин бўйи баравар олтин берганларида ҳам йўлидан қайтмайдиган бўлди. Йўл яна уни Қримга етаклади. Кишилар орасида ташкилотчилик қилди. Қримнинг кўпгина ерларини кезиб чиқди. Саратонда ҳам, қаҳратонда ҳам у ленинча ҳақиқатни оммага тушунтирди. Йўл уни Москвага олиб келди.

Душман унинг йўлини, миллионларнинг йўлини қирқмоқчи бўлди. Душман яшин тезлигида жанг бошлаган эди. Миллионлар қатори Мадина Қодированинг ёстиқдоши қўлига қурол олди. Мадина болаларини етаклаб, бирини қучоқлаб, бирини елкасида кўтариб Кубань даштларига келди. Кубанга ҳам душман танклари қора тумшуқларини суққанда, Ўзбекистонга эвакуация қилинди.

1944 йилнинг кузларида устига ҳашак ортилган бузуқ машинада уруш туфайли харобалашган намқувват, кўримсизгина Бўкага ҳар чақиримда бир тўхтаб кириб келди. Одамлар буғдой сўзларини ҳам, супрақоқди бўлиб қолган дондунларини ҳам у билан баҳам кўришди. Лампа мойнинг хира ёғдусида у кишиларни ўқитди. Ҳар бир грамм лампа мой тежаларди. Керосин анқонинг уруғи эди. Бу меҳмондўст, қалби ўзи эккан пахтасидек оқ, ипагидек мулойим кишиларнинг яхшиликларини қайтариш ниятида Папанин номли биринчи мактабда таълим-тарбия, ўқиш сифати яхшиланишига ўз ҳиссасини қўшди, тажрибаларини аямади. Дарсдан кейин бутун кучини уларнинг болаларини ўқитишга сарфлади. Куйбишев номли колхозда ипакчилик звеносига ҳам бошчилик қилди. Унинг звеноси уруш йиллари яхши ҳосил кўтарди.

Уруш тугаб, ҳар бир хонадонга бахт кириб келди. Бу орада Мадина опанинг болалари ҳам бўй чўзиб, қўлтиқларига кириб қолди. Эри урушдан қайтмади... Шу кеча-кундузда катта ўғли Ёқубжон тепловоз машинисти, кичиги Эрнест қурувчи — Тошкентни қайта қурмоқда. Қизлари Кима билан Роза олий маълумотли инженер. Тошкентдаги лойиҳалаш илмий-текшириш институтларидан бирида хизмат қилишмоқда.

Мадина Қодирова ана шуларни ўйлаганда, босиб ўтган умр йўлига назар солганда виқор билан, турмуш — Ленин ғояларининг ҳаётийлиги ва абадийлигини кўрсатди, дейди.

Томчилардан булоқ йиғилгандай у ҳам бугунги ҳаётимизни яратишда, сақлаб қолишда халқнинг курашига томчидек сингиб кетди. Ҳозир 64 ёшда. Унинг умри бир тарих десак янглишмаймиз. Негаки, унинг умр сўқмоғи Ватанимиз тарихининг йўли билан туташиб кетган.

А. ЭШОНОВ,
Ж. МУМИНОВ.

ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг пахтакорлари ғўзанинг биринчи комплекс парваришини тезроқ тугаллаш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Илғор механизаторлар кунлик культивация нормасини ошириб бажариш билан бир қаторда, ишнинг сифатига ҳам алоҳида эътибор беришяпти. Суратларда: (юқорида) пешқадам механизатор Тўлабой Жўраев. У, ғўзанинг парваришини кучайтириш учун олиб борилаётган курашда пешқадамлик қиляпти. Пастда ғўзага ишлов бериш пайти. И. Глауберзон фотолари.

КАТТА БОЙЛИК

Партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошириш учун курашаётган Охунбобоев районидаги «Оқ олтин» колхози аъзолари улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, пахтачилик ва чорвачиликда яхши натижаларни қўлга киритмоқдалар.

Бундай муваффақиятларга пахтачиликка ва чорвачиликка ишнинг кўзини биладиган, тадбиркор, ташаббускор кадрларни юбориш, деҳқончилик маданиятини кўтариш, чорва моллар наслини яхшилаш, уларни зооветеринария қоидалари асосида парвариш қилиш, мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш, кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизмлар зиммасига юклаш туфайли эришилди.

Колхозда Умаржон Йўлдошев бошлиқ махсус ем-хашак тайёрлаш бригадаси бўлиб, у етарли куч, техника, транспорт воситалари билан таъминланган. Бригада ихтиёридаги ишчи кучи, техника ва транспорт воситаларини деҳқончиликдаги ишлар тиғиз келганда олиб қўйишдек нотўғри практикага барҳам берилди. Пахтачилик бригадалари каби ҳамма имтиёзларга эга бўлган ем-хашак тайёрлаш бригадаси аъзолари икки йилга етадиган озуқа жамғаришни ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўйдилар. Улар беда, лавлаги, маккажўхори экинларини яхши парвариш қилиш ва улардан мўл ҳосил етиштиришдан ташқари, йўл ва ариқ бўйларида ўсган табиий ўтларни ҳам нобуд қилмай ўриб ола бошладилар.

Чорвадорларнинг ўз меҳнатлари натижасидан моддий манфаатдорлиги ошириб борилди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти чорвачиликда ишловчиларга ҳар тарафлама яхши шароит яратиб бердилар. Чорвадорлар учун шинам ва барча қулайликларга эга бўлган уй-жойлар қурилди.

Колхоз чорвадорлари паррандачиликни ҳам имкони борича ривожлантирмоқдалар.

— Ўйлаб қарасак, — дейди колхоз раиси Абдулҳамид Эгамбердиев, — бизда тошлоқ ва ҳозирча қишлоқ хўжалик оборотига киритилмаган ерлар анчагина экан. Бу ерларда паррандачиликни бемалол ривожлантириш мумкин. Шу туфайли бу йил Фарғона паррандачилик фабрикасидан 50 мингта жўжа сотиб олишга, давлатга 15 тонна парранда гўшти, 1 миллион 280 минг дона тухум етказиб беришга қарор қилдик.

Ҳозир бу қарор амалга ошириляпти. Паррандачилик фермасига олий маълумотли зоотехник Алижон Турғунов биркитилди. Ҳозир 30 минг жўжа сотиб олинди. Паррандачилик фермаси йириклаштирилаётганини учун унга қўшимча ишчи кучи ажратилди. Паррандаларнинг дони учун Бешолиш даштидаги ерлардан 50 гектарига дон экилди, 150 гектар майдонга жавдар сепилди.

Чорвачиликда дастлабки ютуқлар қўлга киритиляпти. Давлатга гўшт етказиб беришда Раҳмонжон Қирғизов раҳбарлик қилаётган бўрдоқичилик пункти айниқса яхши ҳисса қўшяпти.

Сут-товар фермаси ходимлари эришаётган ютуқлар ҳам чакки бўлмаяпти. Биринчи кварталда давлатга 65 тонна ўрнига 100 тонна сут етказиб берилди. Колхоз чорвадорлари қўлга киритган бундай ютуқлари учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг 5600 сўм пул мукофотини олишга муваффақ бўлдилар.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, колхоз правлениеси ва партия ташкилоти чорва молларини ҳар йили узоқ Олой яйловига ҳайдаш ва олиб келиш учун кўп маблағ сарфланаётганини ҳисобга олиб, бу йил қорамоллар, қўйлар, йилқиларни Олойдаги яйловда доимий боқишга қарор қилди ва ўша ернинг ўзида экинлар экишни планлаштирди.

Буларнинг ҳаммаси колхоз хўжалигини янада юксалтириш, колхозчилар фаровонлигини тағин ҳам ошириш имконини беради.

А. МИРЗАЕВ.
Ш. ЗУХРИДДИНОВ.

БАЛЛИ, УСТА!

Абдураҳмон Халилов ўн йилдан буён «Главташкентстрой»нинг 159-қурилиш трестининг 10-қурилиш бошқармасида ғишт терувчи бўлиб ишлайди. У меҳнатсеварлиги билан коллектив орасида обрў-эътибор қозонди. Ўнлаб дўстлар орттирди. Прораб Исмоил Эргашев, ғишт терувчи Абдураҳмон Сотиболдиев каби тажрибали ишчилардан билмаганларини ўргандн, билганларини эса ўргатди. Абдураҳмон ака ғишт териш билан бир қаторда дурадгорлик, сувоқчилик ва бўёқчилик касбларини ҳам эгаллаган. У ҳисса қўшган экскаватор ремонти заводи, пойтахтимиздаги ўнлаб уйжой бинолари, Чуқурсойдаги муҳташам автогараж бинолари меҳнаткашларнинг таҳсинига сазовор бўлди. Бундан ташқари студентлар шаҳарчасидаги қатор ётоқхоналар, «Ёш гвардия», «Тошкент» нашриётлари, Киров районидаги пайпоқ-трикотаж фирмаси бинолари қурилишида ҳам Абдураҳмон аканинг меҳнати ўз аксини топган.

— Шогирдсиз уста — мевасиз дарахт! — дейди А. Халилов. — Ўн беш шогирд етиштирдим. Улар янги Тошкентимизни бунёд этишда фидокорона тер тўкишяпти. Кўпчилиги моҳир уста бўлиб етишди. Шогирдлари бор.

Яқинда, бир гуруҳ ҳамшаҳарларимиз Қорасарой кўчасида тикланган 40 квартирали янги уйга кўчиб кирдилар. Бу уйни муддатидан илгари қуриб тугаллашда муносиб ҳисса қўшган Абдураҳмон ака Халилов 10-қурилиш бошқармасининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари томонидан қимматбаҳо эсдалик қўл соати билан тақдирланди.

Ҳозир, Абдураҳмон ака экскаватор ремонти заводи учун қурилаётган ётоқхона биносини, тиклашда жонбозлик кўрсатиб ишлаяпти. Меҳнатдан бахт топган бинокор Абдураҳмон ака шу кунларда июль ойи ҳисобига иш бажаряпти.

Ғайратингизга балли, уста!

А. ФОЗИЛОВ,
Тошкент шаҳри.

ЮБИЛЕЙГА АТАБ

Ўзбекистон Композиторлари союзи ташаббуси билан Тошкент қишлоқ хўжалик институтида Совет давлатининг асосчиси доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейига бағишланган кеча ўтказилди. Кечада Ўзбекистон Композиторлари союзининг аъзоси Манас Левиев «В. И. Ленин музика ҳақида» деган мавзуда лекция ўқиди.

Кеча охирида Ўзбекистон совет композиторлари асарларидан концерт қўйиб берилди.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКАГА ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР

Ҳозирги вақтда енгил атлетикачилар олдидаги муҳим вазифа — 1972 йилда ўтказиладиган XX олимпиадага тайёргарликни авж олдиришдан иборат. Шу боисдан СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитети, СССР енгил атлетика федерацияси спортнинг бу турини кенг кўламда ривожлантириш борасида муҳим тадбир ва чораларни амалга оширмоқда.

Олимпиадага пухта тайёргарлик билан бориш учун биринчи босқич мусобақалар — СССР халқларининг 1971 йилги Спартакиадаси, бу йил ўтадиган Ўзбекистон VI ҳамда Бутуниттифоқ касаба союзлари IX спартакиадасида муваффақиятли қатнашиш зарур.

Бутуниттифоқ миқёсида ўтказиладиган мусобақаларда катта талаблар қўйилади. Афсуски, бизда ҳали юксак талабларга жавоб бера оладиган спортчилар кам. Бу йил СССР терма командаси составига республикамиздан фақат икки енгил атлетикачи — Р. Бабич (АСК, Тошкент) ва А. Нормуродов («Спартак») киради. Шу кундаги энг муҳим вазифа — республикамизда йилига ўртача олтмишдан юзтагача биринчи разрядни, еттитадан ўн бештагача спорт мастерлигига номзод ва 5-6 тадан спорт мастери номини олишга эришган моҳир енгил атлетикачилар тайёрлашдан иборат.

Аввало Чирчиқ, Тошкент, Самарқанд, Фарғона, Андижон ва Навоий шаҳарларидаги мавжуд олий спорт маҳорати ҳамда ўсмирлар кўнгилли спорт мактаблари базасида юқори малакали енгил атлетикачилар тайёрловчи марказни вужудга келтириш керак. Бу марказларга илмий-текшириш бригадаси биркитиб қўйилиши муҳим аҳамиятга эга.

Республикамизда олий спорт маҳорати ҳамда ўсмирлар спорт мактабларининг имкониятларини қайта кўриб чиқиб, ўқув-машқларнинг янги формаларини топиш, спортчиларнинг тайёргарлигини, ёши, истиқболлигини жиддий кузатиш енгил атлетикачилар тайёрлашдаги муҳим омиллардир.

Шаҳар ёки районларда спортнинг қайси тури бўйича тренер мавжуд бўлса, шунга қараб ихтисослаштирилган спорт группалари ташкил қилиш мақсадга мувофиқдир. Айтайлик, шаҳарда найза отиш бўйича мутахассис тренер бор. Демак, у ўз тарбиясига 10—15 ёшни олиши ва найза отиш группасини тузиши лозим. Бошқа бир районда 100 метр масофага югуриш бўйича мутахассис бўлса, у ерда қисқа масофаларга чопиш бўйича группа ташкил қилингани маъқул. Бундай группалар 20—30 шаҳарда тузилса, вақт ўтиши билан улар яхши натижалар беради. Шундагина «универсал» тренерлар ўзўзидан йўқолади.

Ҳали кўпгина тренерларимизнинг назарий билимларини яхши деб бўлмайди. Енгил атлетикачилар сафи ортиб боришида юқори малакали устоз тренерлар муҳим роль ўйнайдилар. Маориф министрлиги, касаба союзлари республика совети ва жисмоний тарбия институти тренерларнинг вақти-вақти билан ўқишини ташкил қилишлари керак.

А. БЕРЕЗОВСКИЙ,
Ўзбекистон ССР Енгил атлетика федерациясининг масъул секретари.

ЕТУКЛИК ИМТИҲОНИ

РЕПОРТАЖ

Биз қуйида таъриф қилаётган мактаб — Тошкентдаги ўрта умумий таълим масканларидан бири. Унинг ташкил топганига беш йил бўлди, холос. Бу ўқув юртида 1300 га яқин ўқувчи таълим олмоқда. Мактабда ўрганса арзийдиган анчагина ишлар қилинган. Мактаб техник воситалар билан ишлашга мослаштирилган бўлиб, физика, химия, адабиёт, биология кабинетлари шунга мослаб замонавий асбоб-ускуналар, ўқув қуроллари билан жиҳозланган. Республика ва шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтларининг базаси сифатида бу ерда адабиёт фанидан бир неча семинарлар ўтказилиб, дарсни олиб боришда техник воситалардан фойдаланиш масалалари ишлаб чиқилгач, бошқа мактабларга ҳам ёйилди. Мана шулар имтиҳонларни ёритиш учун бизни мактаб томон йўллади.

Қўнғироқлар жим бўлганига тўрт кун бўлган. 5, 6, 7 ва 9-синфларда кўчириш имтиҳонлари ўтган кунйёқ якунланган. Бу ўқувчиларнинг кўпчилиги 1 июндан бошлаб мактаб қошидаги лагерда ҳордиқ чиқарадилар. Кеча мактабнинг 8 ва 10-синфларида масъулиятли дамлар бошланди. 8-синфни битирувчилар 4 фандан — алгебра (ёзма), геометрия, она тили (ёзма ва оғзаки) синовдан ўтсалар, етуклик аттестати олувчилар 7 фандан—адабиёт (иншо), алгебра (ёзма), чет тили, геометрия, физика, химия ва тарихдан оғзаки имтиҳон топшириб, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, завод ва фабрикалар, қурилишлар, колхоз ва совхозлар томон йўлланма оладилар.

Мактабга киришимиз биланоқ имтиҳон нафаси сезилиб турарди: коридорлар топ-тоза, навбатчилар ўз ўрнида, ўқувчиларнинг ҳам, ўқитувчиларнинг ҳам ҳаяжонларини пайқаб олиш унчалик қийин эмас. Ҳаяжонланмай бўладими, ахир! Имтиҳон натижалари ўқувчиларнинг қай даражада етуклигини кўрсатибгина қолмай, уларга таълим берган ўқитувчиларнинг ҳам малакасини белгилаб беради. Ҳатто ўз фарзандини тарбиялаган ота-оналарни ҳаёт кўригидан ўтказади.

Мана, ўзбек адабиётидан иншо ўтказилаётган хонадамиз. Якка-якка бўлиб партaларда ўтирган ўқувчиларнинг бутун диққат-эътибори бир нуқтага қаратилган. Ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси Маориф министрлиги томонидан юборилган ёпиқ конвертни очиб, темаларни доскага туширмоқда:

1. Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романидаги салбий образларга характеристика.
2. Яшиннинг «Йўлчи Юлдуз» драмасида Ленин образининг ифодаланиши.
3. Муқимийнинг «Навбаҳор» ғазалида ҳаётга муҳаббат мотивлари.
4. Ленин партияси — давримизнинг ақли, идроки, шоншарафи.

Бир зумда хонага жимлик чўкади. Фақат дафтар устида юраётган пероларнинг қитирқитиригина бу жимликни бузар, болалар ўзлари севиб танлаган темалари бўйича чуқур ўйга ботиб, уни тезроқ қоғозга туширишга ошиқардилар.

Шу дақиқадан фойдаланиб, мактаб директори Ҳамид Мираҳмедов билан бирга мактаб биноси ва ҳовлисини айланиб чиқиб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик борасида қилинаётган ишлар билан танишдик.

—Доҳий юбилейини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик ишларини икки йил бурун бошлаган эдик. Асосий мақсад қилиб, бошланғич синфлар ва гуманитар фанлар бўйича тўлиқ ўзлаштиришга эришиш, бошқа фанлардан ўқув сифатини янада оширишни қўйган эдик. Ўтган йили мактабимизни битириб чиққан 60 ўғил-қиздан 45 таси ҳозирги кунда олий ва ўрта махсус таълим ўқув юртларида муваффақиятли билим олмоқда. Доҳий ҳаёти ва фаолиятига бағишланган музей ташкил қилдик, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига мактабларни янги ўқув йилига намунали тайёрлаш ҳақидаги кўрсатмалари коллективимизни янада руҳлантириб юборди. Мактаб ҳовлисига дарахт кўчатлари ўтказиш, гулзорлар ташкил қилиш, Ленин аллеяси очиб, доҳийга ҳайкал ўрнатиш ишларини қизғин давом эттирмоқдамиз,—дейди директор.

Яна имтиҳон ўтказилаётган хонадамиз. 10-синфнинг аълочи ўқувчиларидан Д. Холматова, М. Абдуғаффорова, М. Мингбоева, Б. Назаров ва бошқалар бирин-кетин ўз ишларини ўқитувчига топшира бошладилар. Ёзма ишлардан бирига кўз югуртирар эканмиз қуйидаги жумлаларни ўқидик: «Мана ҳозир биз 100 йиллик тўйини нишонлашга ҳаракат қилаётган доҳиймиз Ленин тузган Коммунистик партия ёшлар учун бахтиёр ҳаётнинг эшигини очиб берди. Доҳиймиз васиятларига содиқ бўлган биз, ленинчилар жонажон мактабимизда ўқидик, лекин олган билимимиз билан қаноатланиб қолмай, келажакда ўқиймиз ва яна ўқиймиз».

Киров районидаги 63-мактабда кўрганларимиз ҳозир бутун республикамизда қизғин ўтаётган имтиҳонлардан бир лавҳа, холос.

А. МАЪЗУМОВ.

СУРАТДА: мактабнинг 10-синф ўқувчилари ўзбек адабиётидан иншо ёзмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

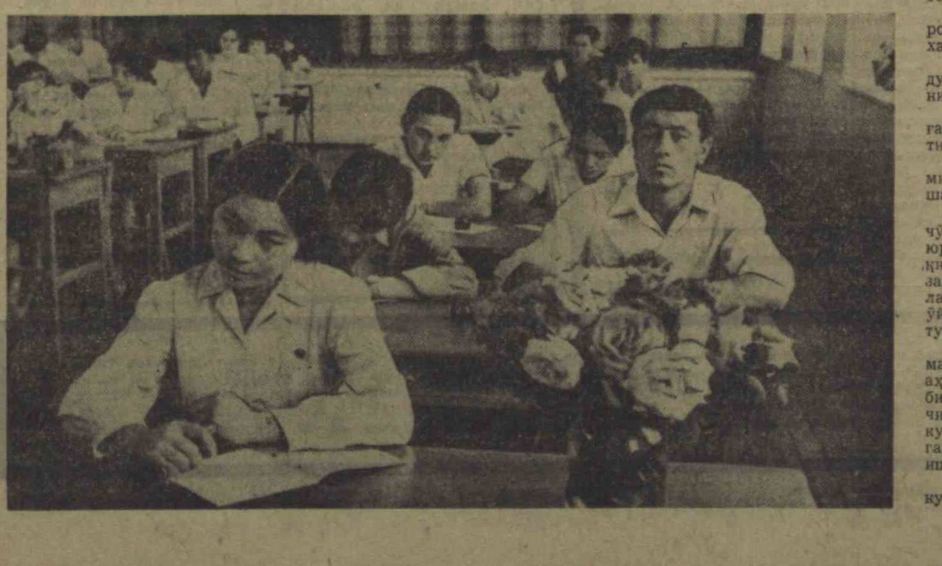

ЗАМОН ТАЛАБИ

Пойтахтимизда ўзбек тили нутқ маданияти масалаларига бағишланган республика илмий конференцияси иш бошлади. Конференция уч кун давом этиб, унга тилшунос, адабиётшунос ва бошқа соҳа олимлари, матбуот, нашриёт, маориф, маданият ходимлари, ўрта ва олий мактаб ўқитувчилари, артист ва режиссерлар, радио, телевидение дикторлари таклиф этилган.

Ҳозирги даврда ўзбек адабий тилини янада ривожлантириш билан боғлиқ бўлган муҳим проблемалардан бири нутқ маданияти масаласидир. Шунинг учун ҳам конференцияда мана шу масалага бағишланган бир қанча докладлар тингланади, қизиқарли музокаралар ўтказилади.

Конференцияни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти И. Мўминов очди. Шундан сўнг фалсафа фанлари доктори, профессор Қ. Хоназаров, филология фанлари доктори, профессор С. Иброҳимов, филология фанлари доктори, профессор Ф. Абдуллаев, филология фанлари доктори, профессор А. Ғуломов, СССР Педагогика фанлари академиясининг мухбир аъзоси М. Асқарова ва бошқаларнинг нутқ маданиятининг турли томонларига бағишланган докладлари тингланди.

О. УСМОНОВ.

Турли мамлакатларда

Араб халқлари билан бирдамлик ҳафталиги

АРАБЛАРНИНГ ҲАҚ ИШИ

Ғарб давлатларининг империалистик доиралари ҳимояси остида, Исроилнинг Бирлашган Араб Республикаси, Сурия ва Иорданияга қарши босқинчилик қилганига ҳадемай икки йил тўлади. Синай ярим ороли, Иордан дарёсининг ғарбий соҳили, Суриянинг Голан тепалиги ҳалигача агрессорнинг қўлида қолиб келмоқда. БМТ Хавфсизлик Кенгашининг ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги резолюцияларига зид равишда Исроил араб мамлакатларига қарши ҳарбий иғвогарликларини давом эттирмоқда. Кунора янги қуролли тўқнашувлар тўғрисида хабарлар келиб турибди. Аммон ва Дамашқ атрофига ваҳшийларча ҳужум, Байрут аэропортига қароқчиларча бостириб кириш, Порт-Саид, Исмоилия, Сувайш шаҳарларини ўққа тутиш — мана Исроил урушқоқларининг шу давр ичида қилган жиноятларининг тўла бўлмаган рўйхати.

Исроил раҳбарларининг баёнотлари шуни кўрсатиб турибдики, агрессорлар босиб олинган ерлардан чиқиб кетишни хаёлларига ҳам келтирмаяптилар. Вақтинча муваффақиятдан эсанкираб қолган Тель-Авив ҳукмдорлари ўт очишни тўхтатиш чизиғини «Исроилнинг янги хавфсиз чегаралари» деб ҳисобламоқдалар. Улар тортинмай-нетмай араб мамлакатларига қарши тайёрланаётган янги иғвогарликлари билан дўқ-пўписа қилмоқдалар. Бироқ, Исроил қўшинлари босиб олинган ерларда катта талафот кўрмоқдалар.

Исроилда мамлакат ҳукмрон доираларининг инқирозга юз тутган сиёсатига қарши чиқишлар авж олмоқда. Исроил Компартиясининг бош секретари М. Вильнер парламентда сўзга чиқиб, бу шармандали ҳолатдан қутилиб қолишнинг бирдан-бир йўли — Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюцияларини бажаришдан, яъни Исроил қўшинларини босиб олинган ерлардан олиб чиқиб кетишдан иборатдир, — деди.

Исроилни яккалаб қўйиш халқаро майдонда ҳам кучаймоқда. Тель-Авив раҳбарларининг экспансионистик сиёсатдан кўзлаган мақсади жаҳон жамоатчилигига яхши маълум. Аввало, улар араб халқларини араблар танлаган мустақил тараққиёт йўлидан буриб юбормоқчи, бу мамлакатлардаги ижтимоий-иқтисодий ўзгаришларни йўққа чиқармоқчи, Араб Шарқидаги миллий озодлик ҳаракатини бўғмоқчи ва ўзларининг зил кетаётган нефть монополияларини қайта тикламоқчи бўлдилар. Бироқ, илғор жаҳон жамоатчилигининг бир ёқадан бош чиқариб араб халқлари ҳимоясига отланганн, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг арабларни қўллаб-қувватлаши бу хомхаёлларни чиппакка чиқарди.

СССРда 26 майдан бошлаб араб мамлакатларининг халқлари билан бирдамлик ҳафталиги ўтказилишининг ўзиёқ Совет Иттифоқининг араб мамлакатлари билан дўстлигининг янада мустаҳкамланиб бораётганини кўрсатади. Исроил ҳукмрон доираларининг ёвузларча қилаётган хатти-ҳаракатлари жаҳоннинг барча эрксевар кишилари сингари совет кишиларини ҳам жиддий ташвишга соляпти.

Араблар социалистик мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш, империализм ва агрессияга қарши курашда муваффақиятлар гарови эканини яхши билишади. БАР президенти Жамол Абдил Носир Хелвонда гапира туриб, Совет Иттифоқининг Мисрга кўрсатаётган беғараз ёрдами ҳақида жуда илиқ сўзлар айтди. «Бизнинг дўстларимиз — Совет Иттифоқи халқлари ва ҳукумат раҳбарлари, — деди Носир, — чинакам дўст эканликларини исботладилар. Ҳамиша, энг оғир дамларда улар бизни қўллаб-қувватладилар».

Яқинда Хелвонда Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилаётган металлургия комплексининг прокат цехи ишга туширилди. Хелвон металлургия комбинати тўла ишга тушгач, БАРда Асвондан кейинги энг муҳим саноат объекти бўлади.

Араб халқлари келажакка ишонч билан қарайдилар. Улар Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг дўстона ёрдамига ва ер юзи тинчликсевар жамоатчилигининг мададига таяниб, ўзларининг ижтимоий ютуқларини ҳимоя қила оладилар ҳамда Исроил агрессиясини тугатадилар.

И. МЯКИШЕВ,
АПН.

БИРДАМЛИК

«Араб мамлакатларининг халқлари, биз сизлар билан биргамиз!», «Исроил агрессорлари жавобгарликка тортилсин!» Тошкент меҳнаткашларининг араб халқлари билан бирдамлик ҳафтасига бағишланган митинглари ва йиғилишларида баралла эшитилган ана шу сўзлар барча совет кишиларининг ҳис-туйғуларини ифода қилмоқда.

«Ташсельмаш» заводи ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимлари бу ерда бўлиб ўтган кўп кишилик митингда Араб Шарқидаги халқларнинг озодлик ва миллий мустақиллик учун олиб бораётган ҳаққоний курашини қизғин қўллаб-қувватлаётганликлари тўғрисида гапирдилар.

— Агрессорлар қурол кучи ёрдамида араб халқларини тиз чўктиришга, уларни мустамлакачилик қуллигига қайтаришга интилмоқдалар. Биз ҳаққоний ишни ҳимоя қилаётган арабларга хайрихоҳлигимизни билдирамиз, — деди ўз сўзида инженер-технолог Г. Ш. Зокиров.

Завод партия комитетининг секретари П. А. Юсупов, ёш инженер О. Золина, корхонанинг бош металлурги И. С. Шевченколар ҳам машинасозларнинг митингида худди шу ҳақда гапирдилар.

— Совет кишилари қалбан араб халқлари билан биргадир, — деди Тошкент Давлат университети Шарқ факультети студентлари ва ўқитувчиларининг митингида сўзга чиққан араб тили ўқитувчиси Солиҳ Бахши. — Бу ҳис-туйғулар бизнинг пролетар интернационализми тўғрисидаги Ленин ғояларига содиқлигимизни акс эттиради.

Митинг қатнашчилари жиддилик билан қабул қилинган резолюцияларда Совет ҳукуматининг ленинча ташқи сиёсатини қизғин маъқуллаб, Исроил қўшинларининг улар босиб олган араб мамлакатлари территорияларидан чиқиб кетишини талаб қилдилар.

(ЎзТАГ).

КИЗИНГЕР НЕГА ТОКИОГА БОРДИ

Ғарбий Германия канцлери Кизингер Японияга бир ҳафталик визит билан борди. Токиода император Хирохито ва Бош министр Сато уни қабул қилди.

Кизингер Токиода ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномага муносабат масаласида Япония билан бирлик фронтини тузишга ҳаракат қилиб кўрди. Атом бомбасини ўз қўлига олишни ҳануз умид қилаётган Бонн реваншчилари ва милитаристлари Ғарбий Германия каби Япония ҳам ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномага шу вақтгача имзо чекмаганлиги каби фактдан ўз манфаатлари йўлида фойдаланиб қолмоқчи бўлади. Кизингер билан Сато конкрет равишда нима тўғрисида келишиб олганликлари маълум эмас, аммо якунловчи ахборотда ҳар иккала томон муҳокама қилинган масалалар юзасидан» бир хил фикрга келишди» деб айтилган.

Япония ва Ғарбий Германия монополияларининг жаҳон бозорларидаги рақобати бу мамлакатлардаги милитарист кучларнинг ўзаро ҳамкорлик қилиш йўлидаги интилишларига маълум даражада халақит бермоқда.

Барча фактлар шуни кўрсатиб турибдики, Кизингернинг Токио сафаридан кўзда тутган асосий мақсадларидан бири — экономика соҳасидаги зиддиятларни юмшатишга эришиш ва сиёсий масалалар юзасидан «ўзаро ҳамжиҳат бўлиш»ни енгиллаштиришдан иборат эди. Ғарбий Германия дипломатиясининг Бонн-Токио «ядро ўқи»ни вужудга келтириш учун уриниб кўришни кўзда тутган найранглари ядро можароси ҳавфининг бартараф қилинишини талаб этаётган халқларнинг манфаатларига тамомила зиддир.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

Вьетнам Демократик Республикаси. Электр пайвандчи Нгуен Тхи Хао мамлакатдаги энг йирик Лонг Биен кўпригини қуришда қатнашган меҳнат зарбдоридир.

В. Соболев фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

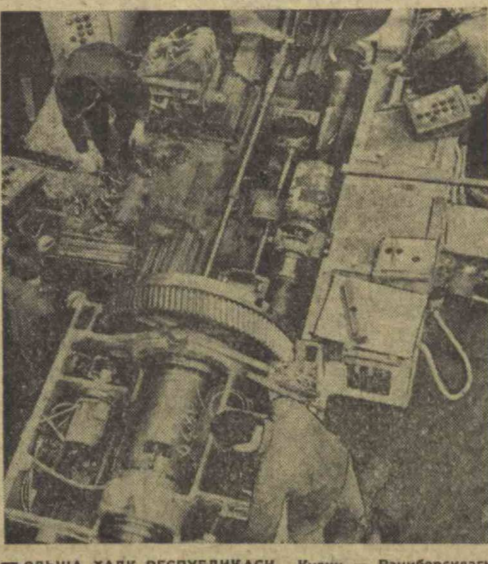

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Кузни — Рациборсидаги «Рафамет» заводидан ҳар уч кунда янги станок тайёрланмоқда. Польшада энг йирик бўлган бу станоксозлик заводи маҳсулотларининг 80 проценти 33 мамлакатга чиқарилади. Суратда: заводнинг йиғув цехида.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

Болгария. Қора денгиз бўйидаги Олтин қумлоқ курортининг янги «Интернационал» меҳмонхонаси. Яқинда, бу кўп қаватли уй биринчи дам олувчилар билан гавжум бўлади.

БТА—ТАСС фотоси.

ҲАР ТЎҒРИДА

ҚАДИМИЙ ҲОВУЗЛАР

ЛУҚСОР яқинида археология тарихида биринчи бўлиб, фиръавнлар даврида қурилган учта ҳовуз топилди. Бу ҳовузларда тимсоҳлар боқилган. Пишиқ ғиштдан ва ганчдан қурилган бу ҳовузлар эрамиздан аввалги 1500 йилларда барпо этилган. Ҳовузларнинг бирида Миср худосининг ганчдан ясалган ҳайкали бор экан. Бу ҳайкалнинг танаси одамга, боши эса тимсоҳга ўхшайди. Қадим замонларда бу уч ҳовуз бир-бири билан боғланган бўлган. Тимсоҳлар у ҳовуздан бу ҳовузга сузиб юришган.

Қадимий Мисрда тимсоҳ Нил дарёсининг энг азиз «хўжайини» ҳисобланган. Нил эса араб халқига фаровонлик, бахт-саодат келтирган, бутун мамлакатни боққан. Шу сабабли улар тимсоҳларни жуда авайлашган.

ҲИНД ОКЕАНИНИНГ БОЙЛИКЛАРИ

ЕР юзидаги океанлар ичида энг кам ўрганилгани Ҳинд океанидир. Ҳолбуки, бу океан энг бой, хилма-хил балиқларга кон ҳисобланади. Ҳозир Ҳинд океанидан ҳар йили ўртача 2 миллион тоннага яқин балиқ овланмоқда. Бу океандан ҳар йили 10 миллион тоннадан ортиқ балиқ тутиш мумкин. Дунё олимлари ва балиқчилари Ҳинд океанини жаҳондаги энг бой балиқ конига айлантириш тадбирларини кўрмоқдалар.

МОЗАМБИК МАУГЛИСИ

АФРИКАЛИК бир ҳабаш бола ҳали бир ёшга ҳам тўлмаган пайтда уни маймунлар «ўғирлаб» кетишган эди. Бола 15 ёшга тўлганда шу қабиланинг овчилари уни ўрмондан ушлаб келишди. Бола уларга итоат қилмай, тишлаб, бақириб, қочмоқчи бўлди. У анча вақтгача одамлар билан яшашга кўника олмади. Гапириш ўрнига ҳар хил товушда қичқирарди. Ҳозир у 20 ёшга кирди. Лекин ақлий жиҳатдан кам ривожланган. Кўп вақт одамларга аралашмай, қишлоқларни айланиб юради. Лоренсу-Маркише университетининг олимлари Мозамбик Мауглиси бўлмиш бу ёввойи одамни ўрганмоқдалар.

«НАҚШДОР» ЗИРАФЛАР

БУТУН Африкани айланиб чиқиб бир-бирига ўхшайдиган иккита зирафни топа олмайсиз. Зирафлар биринчи қарашда бир-бирига жуда ўхшаш кўринсада, лекин уларнинг ёли, бўйнидаги жуни бир-бирига сира ҳам ўхшамайди. Найроби (Кения) заповеднигининг олимлари текшириш ўтказиб зирафларнинг бўйнидаги «нақш»лар худди одам бармоғининг изидек бир-бирига сира ҳам ўхшамайди, деган хулосага келдилар.

СОВЕТ-МОНГОЛ ДЎСТЛИГИ ФЕСТИВАЛИ

«ЗЭЛТЭР»ДА БАҲОР

«Зэлтэр» давлат хўжалигида ҳозир баҳорги экишнинг қизғин даври. Далага тракторларнинг деярли ҳаммаси чиқди. Хўжаликда 75 трактор бор. Шу кунгача дастлабки мингларча ерга уруғ сепилди. Иш суръати кун сайин ўсиб бормоқда. Монголия баҳори қисқа муддатли, ғаллакорлар буни тушунадилар. Баҳорги экин қанчалик тез экиб бўлинса, ҳосил мўл бўлишини яхши биладилар.

Чорвадорларнинг ҳам ишлари қизғин. Яқинда совлиқларнинг қўзилатиш кампанияси тамом бўлди. Ҳозир барча имкониятлар ёш қўзиларни сақлаб қолишга қаратилган. Яқинда СССРдан келтирилган олтой зотли қўйлар алоҳида эътиборни талаб этади. Ингичка толали жун берувчи бу юқори маҳсулли қўйлар ҳозир маҳаллий шароитга кўникмоқда.

«Зэлтэр» давлат хўжалиги Монголия шимолида бўлиб, Совет Иттифоқи чегараси яқинида жойлашган. Бундан ўн йиллар илгари бу ер ташландиқ бўлиб, ўт босиб ётарди. Мутахассислар бу ерларни ўзлаштириб, буғдой экса бўлишлигини аниқладилар. Халқ революцион партиясининг чақириғи билан Монголиянинг турли томонларидан бу ерга аратлар кела бошлади. Улар ерларни шудгор қилишди, чорва моллари учун бинолар қуришди. Ҳозир бу ерда посёлка бунёд этилди. Уйлар электрлаштирилган, водопровод бор. Яхшигина жиҳозланган клуб ишчилар ихтиёрига бериб қўйилган. Шунингдек, меҳмонхона, мактаб, магазинлар ишлаб турибди.

«Зэлтэр» хўжалиги бадавлат, келажаги порлоқ. Хўжалик ҳозирданоқ давлатга 60 тонналаб аъло сифатли жун, кўпгина сут, гўшт етказиб бермоқда. Давлат хўжалигида 30 мингдан ортиқ чорва моллари бор. Хўжаликнинг асосий бойлиги — экин экишга яроқли 30 минг гектар ердир. Ҳозирча унинг ярми ўзлаштирилган. Ғаллакорлар ҳар гектар ердан 10 центнердан ортиқ дон йиғиштириб олаётирлар.

Тўғри, бу ерда ишчи кучи кам. Айниқса, кузда иш қийинлашади. Экин йиғиштириш даврида хўжаликда 80 комбайн бўлишига қарамай, техника етишмайди. Барвақт ёққан ёмғир ва қор ҳали йиғиштириб олинмаган майдонлардаги ғаллага катта зарар келтирган вақтлари ҳам бўлган. Хўжалик ғаллакорларига совет кишилари ёрдамга келишди. Ўтган йили бу ерга Ставрополь ва Полтава областларидан ўз ишларининг моҳир усталари, тажрибали механизаторлардан 35 киши келди. Улар ўз хўжаликларида йиғим-теримни тамомлагач монгол дўстларига кўмаклашгани келишди. Бузуқ машиналар тезда тузатилди ва уюшқоқлик билан ишга киришилди.

Ўтган йили мен бу ўлкаларда бўлиб, совет ва монгол комбайнчиларининг қўлни-қўлга бериб ишлаётганликларини кўрган эдим. Улар бир-бирларининг тилига тушунмасаларда, меҳнат тилини аъло даражада тушуниб, аҳил оиладек ишлашди ва яшашди. Ғаллани бирга йиғиштириб, бўш вақтларини бирга ўтказишди.

Совет комбайнчилари бор кучларини ўрим-йиғимга сарф қилиш билан бирга, монгол дўстлари билан ўз тажрибаларини ўртоқлашишни ҳам унутмадилар. Улар бой тажрибага эга. Масалан, ставрополликлар Александр Федорович Бутенкони энг яхши механизаторлардан бири деб ҳисоблашади. Давлат хўжалигининг бош инженери Гэлэгиям монгол тракторчиларидан Даважамц билан Санжаа Бутенко ва унинг дўстлари ёрдамида меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришганликларини гапириб берди.

Давлат хўжалиги ташкил этилгандан кейин унинг коллективи тез кунда қўшни Чита областининг «Октябрь» совхози, «Мир», Ильич номли колхозлар билан алоқа боғладилар. Бу дўстлик катта фойда келтирмоқда. Совет кишилари «Зэлтэр» давлат хўжалигининг устахоналарини машиналарнинг эҳтиёт қисмлари билан таъминлаб турдилар, трактор ва комбайнларни ремонт қилиб беришда ёрдамлашмоқдалар. Улар ҳозирги кунда хўжаликнинг марказий усадьбасида телефон станцияси қурмоқдалар ва посёлкани радиолаштирмоқдалар. Ўз навбатида монгол дўстлар ем-хашак жамғаришда кенг яйловлардан керакли участкаларни ажратиб бермоқдалар. Бу давлат хўжалигига чорвачиликни ривожлантиришга халақит қилмайди, чунки бу ерда ўт ҳаддан ташқари кўп.

Совет ва монгол ғаллакорлари, чўпонлари ва сигир соғувчиларининг мунтазам учрашиб туришлари асосий ишга катта фойдаси тегмоқда. Масалан, совет чўпонлари Олтой наслли қўйларни парвариш қилиш юзасидан уларга фойдали маслаҳатлар беришмоқда, монгол чорвадорлари эса яйловларда қўйларни боқиш тажрибаси билан ўртоқлашишмоқда, яйловни танлашга ва ёғингарчилик пайтида молларни қандай муҳофаза қилиш кераклигини ўргатишмоқда.

«Зэлтэр» хўжалигидагилар эришаётган барча муваффақиятлар калити — совет қардошлари билан дўстлик туфайлилигини айтишмоқда.

Г. ДРУЦКОЙ.
(АПН).

Редактор ўринбосари: **Х. ЕДГОРОВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Куйлар, 9.30 — Чолғу куйлари, 10.30 — Ёш ижрочилар концерти, 11.15 — «Халқ контролёрлари», 11.30 — Музика асбоблари. Балалайка, 12.45 — «Она ер қўшиғи», 13.30 — Эстрада концерти, 15.15 — Б. Лавренев. «Тор-мор» (радиопостановка), 16.10 — П. Чайковский. «Торли серенада», 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Музика маданияти радиоуниверситети, 18.00 — «Цехларда меҳнатни илмий асосда ташкил этиш», 18.10 — Рақс куйлари, 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Ёшлик» программаси; 20.40 — Концерт, 20.55 — «Саломатлик — туман бойлик», 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Концерт, 22.20 — Қўшиқлардан-қўшиқларга, 22.40 — А. Бобохонов. «Ҳамзанинг қўшиқчилик санъати» (суҳбат), 23.15 — Мақом кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.35 — Телеянгиликлар, 18.50 — Телефильм, 19.15 — Фильм-концерт, 20.20 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.25 — Ўн минут музика, 20.35 — Телеянгиликлар, 20.50 — Созанда-мураббий. С. Тахалов, 21.30 — Ишчи номи мағрур янграйди, 22.05 — Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
Дўстлик экрани
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар, 18.15 — Ургутлик кулол, 18.40 — Узоқ йўллар чорлайди, 19.00 — «Ўзбекфильм» студияси ёш режиссёрларининг янги ишлари.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Кинофильм.

Рус тилида: 20.20 — Л. Леоновга бағишланган телефильм, 21.25 — Концерт, 21.55 — Бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 29/V да Флория Тоска.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРДА — 29/V да Мария Стюарт, 30/V да Мудҳиш айбнома.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29/V да Ёшликда берган кўнгил.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бриллиант қўл — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 9.45, 11.30).

Эрамиздан миллион йил илгари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Разведкада бўлган воқеа — «ДРУЖБА» (2-залда, кундуз ва кечқурун).

Тинч кварталдаги қотиллик — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3,5 ярим ва кеч соат 7 ярим, 9.15 да).

Далиллар керак — «ДРУЖБА» (1-зал), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.40 ва 10.30 минутларда бошланади)

Бриллиант қўл — «ФЕСТИВАЛЬ».

Далиллар керак — «ХИВА».

Эрамиздан миллион йил илгари — ТЕЛЬМАН номли.

Автотранспорт хизматчилари!
Фойдаланиш мумкин бўлмаган яроқсиз шиналарни йиғиб «ЎЗБЕКВТОРСИРЬЁ» ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ

ТАЙЁРЛОВ СКЛАДЛАРИГА ТОПШИРИНГ

Бу шиналар саноат учун қимматли қайта хом ашё ҳисобланади ва ундан:
янги шиналар тайёрлашда каучук ўрнида;
резина линолеуми, нефть трубалари ва газ гидроизоляцияси учун бризол тайёрлашда;
қоғоз қопларни чидамли қилишда

ФОЙДАЛАНИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 36 уй. Телефонлар: 4-17-66, 4-27-34, 4-14-51.

«ЎЗБЕКВТОРСИРЬЁ».

ФАҚАТ САНЪАТ САРОЙИДА
янги араб бадиий фильми
«ТИНЧ КВАРТАЛДАГИ ҚОТИЛЛИК»
НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ.

Қоҳира кинокомпаниясининг маҳсулоти.

Фильм «Галяль» ва «Миср» студияларида суратга олинган. Генерал Абдел Мунсиф Маҳмуд повести асосида ишланган.

Сценарий муаллифи — ҲАСАН РАМЗИ ВА АС-САИД ЗИЕД.

Режиссёр — ҲУСАН ЭД-ДИН МУСТАФА.

Ролларда:
Сугейр Эль—Муршиди, Сана Мазҳар, Зен Ашмави, Равшан Тауфик.

Фильм диктор таржимаси билан намойиш қилинади.

Сеанслар: кундуз соат 3, 5.30, кеч 7.30 ва 9.15 минутларда бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Справка учун телефонлар: 42034, 42174.

«ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА»
ОБУНАЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА» 24 саҳифада чиқабошлади. Шу муносабат билан обуна баҳоси қуйидагича ўзгарди:

1 ойга — 34 тийин.
3 ойга — 1 сўм 02 тийин.
6 ойга — 2 сўм 04 тийин.
1 йилга — 4 сўм 08 тийин.

Бир номерининг баҳоси — 8 тийин.

Эски нарх бўйича ярим йилга обуна бўлган кишиларга газета шу йилнинг август ойигача қўшимча нархсиз келтирилади.

«ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА»-га эски нархда обуна бўлган ва октябрь, ноябрь, декабрь ойларида муддати тугайдиган обуначилар махсус «ИЛОВА» оладилар.

«СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337604. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347, Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 124. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 03063.